

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΜΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ, ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Η πραγματική φορολογική επιβάρυνση των εισηγμένων επιχειρήσεων:
Η περίπτωση του FTSE /Athex Large Cap του Χρηματιστηρίου
Αθηνών**

Βασίλειος Κουρτέσης (AM 82)

Επιβλέπων: Ευάγγελος Χύτης
Επίκουρος Καθηγητής

Πρέβεζα, Οκτώβριος, 2018

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΠΜΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ, ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Η πραγματική φορολογική επιβάρυνση των εισηγμένων επιχειρήσεων:

**Η περίπτωση του FTSE /Athex Large Cap του Χρηματιστηρίου
Αθηνών**

Βασίλειος Κουρτέσης (ΑΜ 82)

Επιβλέπων: Ευάγγελος Χύτης

Επίκουρος Καθηγητής

Πρέβεζα, Οκτώβριος, 2018

**Η πραγματική φορολογική επιβάρυνση των εισηγμένων επιχειρήσεων:
Η περίπτωση του FTSE /Athex Large Cap του Χρηματιστηρίου Αθηνών**

**THE EFFECTIVE TAX ON LISTED COMPANIES:
THE CASE OF THE FTSE / ATHEX LARGE CAP OF THE
ATHENS STOCK EXCHANGE**

Εγκρίθηκε από τριμελή εξεταστική επιτροπή

Πρέβεζα, 03/12/2018

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Επιβλέπων καθηγητής
Ευάγγελος Χύτης,
Επίκουρος Καθηγητής

2. Μέλος επιτροπής
Ιωάννης Γεωργόπουλος,
Καθηγητής

3. Μέλος επιτροπής
Όνομα Επίθετο,
τίτλος, βαθμίδα

**Η πραγματική φορολογική επιβάρυνση των εισηγμένων επιχειρήσεων:
Η περίπτωση του FTSE /Athex Large Cap του Χρηματιστηρίου Αθηνών**

© Κουρτέσης, Βασίλειος, 2018.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Δήλωση μη λογοκλοπής

Δηλώνω υπεύθυνα και γνωρίζοντας τις κυρώσεις του Ν. 2121/1993 περί Πνευματικής Ιδιοκτησίας, ότι η παρούσα μεταπτυχιακή εργασία είναι εκ ολοκλήρου αποτέλεσμα δικής μου ερευνητικής εργασίας, δεν αποτελεί προϊόν αντιγραφής ούτε προέρχεται από ανάθεση σε τρίτους. Όλες οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν (κάθε είδους, μορφής και προέλευσης) για τη συγγραφή της περιλαμβάνονται στη βιβλιογραφία.

Κουρτέσης, Βασίλειος

Υπογραφή

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η παρούσα Διπλωματική Εργασία, εκπονήθηκε στο πλαίσιο του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών “Λογιστική - Χρηματοοικονομική και Διοικητική Επιστήμη” με κατεύθυνση «Λογιστική, Ελεγκτική και Χρηματοοικονομική» του τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής του ΤΕΙ Ηπείρου.

Αρχικά θα ήθελα να εκφράσω τις ειλικρινείς ευχαριστίες μου σε όλους τους καθηγητές του Μ.Π.Σ. για τις γνώσεις που μου προσέφεραν κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών μου.

Ιδιαίτερα, ευχαριστώ τον επιβλέποντα καθηγητή κ. Χύτη Ευάγγελο για την πολύτιμη επιστημονική του καθοδήγηση και τις καθοριστικές του συμβουλές κατά τη συγγραφή της διπλωματικής μου εργασίας.

Τέλος, ευχαριστώ την οικογένειά μου, διότι με για την αμέριστη κατανόηση και την πολύτιμη στήριξή τους, συνέβαλαν στην ολοκλήρωση των μεταπτυχιακών μου σπουδών.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι εισηγμένες στο ΧΑΑ εταιρείες είναι υποχρεωμένες για χρήσεις που ξεκινούν μετά την 01/01/2005 να εφαρμόζουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (ΔΛΠ/ΔΠΧΑ). Με την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών προτύπων οι επιχειρήσεις υποχρεούνται κατά τον προσδιορισμό του καθαρού κέρδους ή ζημίας της περιόδου να παρουσιάζουν το συνολικό «Έξοδο φόρου (έσοδο φόρου) Εισοδήματος διακρίνοντας τον σε Τρέχων και Αναβαλλόμενο Φόρο. Τρέχων φόρος είναι το ποσό των πληρωτέων (επιστρεπτέων) φόρων εισοδήματος που αφορά στο φορολογητέο κέρδος (φορολογική ζημία) μιας περιόδου. Οι Αναβαλλόμενοι Φόροι αφορούν Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις, δηλαδή τα ποσά των φόρων εισοδήματος που θα καταβληθούν σε μελλοντικές περιόδους, και Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις είναι τα ποσά των φόρων εισοδήματος που είναι επιστρεπτέα σε μελλοντικές περιόδους.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να αναλύσει τα ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά της πραγματικής συνολικής φορολογικής επιβάρυνσης των Ελληνικών επιχειρήσεων με χρήση του Δείκτη ETR (Effective Tax Rate). Αναλύεται η επίδραση της Τρέχουσας και της Αναβαλλόμενης Φορολογίας στην σύνθεση του δείκτη ETR διαχρονικά, διερευνάται αν ο κλάδος που δραστηριοποιείται η εταιρεία είναι παράγοντας για διαφοροποίηση των τιμών του και τέλος αν συναρτάται / συσχετίζεται με τις ελεγκτικές εταιρείες που διενεργούν τον θεσμοθετημένο έλεγχο σύμφωνα με Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα. Η ερευνα εξετάζει τις εισηγμένες επιχειρήσεις του ΧΑΑ που απαρτίζουν τον δείκτη FTSE Large Cap κατά την περίοδο 2013 έως και 2017.

Λέξεις-κλειδιά: ΔΛΠ, Πραγματικός Φορολογικός Συντελεστής, ETR, Αναβαλλόμενη Φορολογία, Τρέχων Φόρος

**Η πραγματική φορολογική επιβάρυνση των εισηγμένων επιχειρήσεων:
Η περίπτωση του FTSE /Athex Large Cap του Χρηματιστηρίου Αθηνών**

ABSTRACT

The listed companies in the ASE are obliged to apply international accounting standards is which adopted in 2005. By applying international accounting standards, companies present in the financial statements, inter alia, information relating to deferred taxation. Deferred taxation is the result of accounting policies and accounting estimates made by business administrations. Deferred tax and current tax, the tax corresponding to the current year, are the components of the total tax. Combined with earnings before tax, the Real Tax Factor is calculated

The purpose of this work is to record the amount and analyze the structure of the tax burden structure of companies traded on the Athens Stock Exchange, analyzing it in relation to their industry and their results. For this reason the FTSE Large Cap index was used. The data were drawn for the period 2013 to 2017 from the financial statements of the companies that are published on the ASE Online website as well as on their web pages.

Based on their findings and analysis, Deferred Income Taxes and Deferred Taxes expenses are very important in terms of post-tax outturn and are significantly different from sector to sector, of particular importance and size for the banking sector.

Keywords: Effective tax rate, Deferred Tax, Current tax, Capitalization.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	vii
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	viii
ABSTRACT	ix
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	x
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	xii
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ/ΕΙΚΟΝΩΝ	xiii
ΑΠΟΔΟΣΗ ΟΡΩΝ / ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ	xiv
1. Εισαγωγή.....	1
1.1 Αντικείμενο της έρευνας.....	2
1.2 Ορισμός προβλήματος και στόχοι της έρευνας.....	2
1.3 Διάρθρωση της έρευνας	3
2. Φορολογία Εισοδήματος Νομικών Οντοτήτων	5
2.1 Η ιστορία της φορολογίας στην Ελλάδα.....	6
2.2 Φορολογία εισοδήματος σύμφωνα με τα ΕΛΠ.....	9
2.3 Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα	11
2.4 ΔΛΠ 12 Φόροι Εισοδήματος	13
2.5 Σημαντικότερες διαφορές και ομοιότητες μεταξύ ΕΛΠ και ΔΛΠ.....	14
3 Οικονομικές Καταστάσεις και Αναβαλλόμενη Φορολογία	17
3.1 Ο Ρόλος της Αναβαλλόμενης Φορολογίας.....	17
3.2 Μεθοδολογία Αναβαλλόμενης Φορολογικής Υποχρέωσης.....	17
3.3 Μεθοδολογία Αναβαλλόμενης Φορολογικής Απαίτησης	18
3.4 Η Μέθοδος Λογιστικού Χειρισμού του Δ.Λ.Π. 12	19

**Η πραγματική φορολογική επιβάρυνση των εισηγμένων επιχειρήσεων:
Η περίπτωση του FTSE /Athex Large Cap του Χρηματιστηρίου Αθηνών**

3.5 Μελέτη Περίπτωσης Αναβαλλόμενης Φορολογίας	20
4. Δείκτης Πραγματικής Φορολογικής Επιβάρυνσης	22
4.1 Ο Δείκτης Πραγματικής Φορολογικής Επιβάρυνσης (Effective Tax Rate).....	22
4.2 Η χρησιμότητα του δείκτη	23
4.3 Προηγούμενες έρευνες.....	24
5. Η αναβαλλόμενη φορολογία στις οικονομικές εκθέσεις των εισηγμένων εταιρειών	25
5.1 Εισαγωγή.....	25
5.2 Δείγμα – Μεθοδολογία – Παραδοχές & Περιορισμοί.....	25
5.3 Ύψος και σύνθεση του ETR (Y1).....	27
6. Σύνοψη και Συμπεράσματα.....	46
6.1 Σύνοψη.....	46
6.2 Συνεισφορά και προτάσεις για συνέχιση της έρευνας	47
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α	48
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	50
<i>Νόμοι</i>	50

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 2.1. Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα	αρ. σελίδας 12
Πίνακας 5.1 Δείκτης FTSE/ Athex Large Cap.....	αρ. σελίδας 28
Πίνακας 5.2 Αναβαλλόμενοι Φόροι Έσοδα Έξοδα	αρ. σελίδας 29
Πίνακας 5.3 Αναβαλλόμενοι Φόροι Έσοδα Έξοδα (πλην Τραπεζικών)	αρ. σελίδας 31
Πίνακας 5.4 Αναβαλλόμενοι Φόροι Έσοδα Έξοδα (Τραπεζικών)	αρ. σελίδας 32
Πίνακας 5.5 Αναβαλλόμενοι Φόροι ανά Κλάδο	αρ. σελίδας 33
Πίνακας 5.6 Αναβαλλόμενοι Φόροι ανά κλάδο (πλην Τραπεζικών)	αρ. σελίδας 35
Πίνακας 5.7 Κατανομή Αναβαλλόμενου Φόρου ανά κλάδο	αρ. σελίδας 36
Πίνακας 5.8 Κατανομή Τρέχον Φόρου ανά κλάδο	αρ. σελίδας 37
Πίνακας 5.9 Κατανομή Λοιποί Φόροι ανά κλάδο	αρ. σελίδας 37
Πίνακας 5.10 Ποσοστιαία Διάρθρωση φόρων στα κέρδη προ φόρων	αρ. σελίδας 39
Πίνακας 5.11 Ανάλυση μεριδίου αγοράς του δείκτη FTSE Large Cap	αρ. σελίδας 43
Πίνακας 5.12 Έκθεση ελέγχου ορκωτών λογιστών	αρ. σελίδας 46

**Η πραγματική φορολογική επιβάρυνση των εισηγμένων επιχειρήσεων:
Η περίπτωση του FTSE /Athex Large Cap του Χρηματιστηρίου Αθηνών**

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ/ΕΙΚΟΝΩΝ

Διάγραμμα 5.1 Αναβαλλόμενοι Φόροι Έσοδα Έξοδα	αρ. σελίδας 30
Διάγραμμα 5.2 Αναβαλλόμενοι Φόροι Έσοδα Έξοδα (πλην Τραπεζικών)....	αρ. σελίδας 31
Διάγραμμα 5.3 Αναβαλλόμενοι Φόροι Έσοδα Έξοδα (Τραπεζικών).....	αρ. σελίδας 32
Διάγραμμα 5.4 Αναβαλλόμενοι Φόροι ανά κλάδο	αρ. σελίδας 33
Διάγραμμα 5.5 Αναβαλλόμενοι. Φόροι ανά κλάδο (πλην Τραπεζικών).....	αρ. σελίδας 36
Διάγραμμα 5.6 Ποσοστιαία κατανομή φόρων ανά υπερκλάδο	αρ. σελίδας 38
Διάγραμμα 5.7 Ποσοστιαία Διάρθρωση φόρων στα κέρδη προ φόρων	αρ. σελίδας 40
Διάγραμμα 5.8 Ποσοστιαία κατανομή φόρων ανά υπερκλάδο τις κερδοφόρες χρήσεις.....	αρ. σελίδας 41
Διάγραμμα 5.9 Ποσοστιαία κατανομή φόρων ανά υπερκλάδο τις ζημιογόνες χρήσεις.....	αρ. σελίδας 42
Διάγραμμα 5.10 Μερίδιο Αγοράς των Ελεγκτικών Εταιρειών.....	αρ. σελίδας 44
Διάγραμμα 5.11 Έκθεση ελέγχου ορκωτών λογιστών	αρ. σελίδας 45

ΑΠΟΛΟΣΗ ΟΡΩΝ / ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ

Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις (ΑΦΑ) είναι τα ποσά των φόρων εισοδήματος που είναι επιστρεπτέα σε μελλοντικές περιόδους και αφορούν σε: α) εκπεστέες προσωρινές διαφορές, β) μεταφερόμενες αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημιές, και γ) μεταφερόμενους αχρησιμοποίητους πιστωτικούς φόρους.

Αναβαλλόμενες Φορολογικές Υποχρεώσεις (ΑΦΥ) είναι τα ποσά των φόρων εισοδήματος που θα καταβληθούν σε μελλοντικές περιόδους, που αφορούν σε φορολογητέες προσωρινές διαφορές.

Έξοδο φόρου (έσοδο φόρου) είναι το συγκεντρωτικό ποσό που περιλαμβάνεται στον προσδιορισμό του καθαρού κέρδους ή ζημίας της περιόδου και αφορά τον τρέχοντα και τον αναβαλλόμενο φόρο.

Λογιστική βάση: είναι η αξία με την οποία εμφανίζονται στους οικείους λογαριασμούς του ισολογισμού τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις μιας επιχείρησης.

Λογιστικό αποτέλεσμα είναι το καθαρό κέρδος ή ζημία μιας περιόδου, πριν από την αφαίρεση του εξόδου του φόρου.

Προσωρινές διαφορές είναι οι διαφορές μεταξύ της λογιστικής αξίας ενός περιουσιακού στοιχείου ή υποχρέωσης στον ισολογισμό και της φορολογικής βάσης του. Οι προσωρινές διαφορές μπορεί να είναι: α) είτε φορολογητέες προσωρινές διαφορές οι οποίες είναι προσωρινές διαφορές που θα καταλήξουν σε φορολογητέα ποσά κατά τον προσδιορισμό του φορολογητέου κέρδους (φορολογικής ζημίας) των μελλοντικών περιόδων, όταν η λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου ή υποχρέωσης ανακτάται ή τακτοποιείται, β) είτε εκπεστέες προσωρινές διαφορές οι οποίες είναι προσωρινές διαφορές που θα καταλήξουν σε ποσά που είναι εκπεστέα κατά τον προσδιορισμό του φορολογητέου κέρδους (φορολογικής ζημίας) των μελλοντικών περιόδων, όταν η λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου ή υποχρέωσης ανακτάται ή τακτοποιείται (εξοφλείται).

Τρέχων φόρος είναι το ποσό των πληρωτέων (επιστρεπτέων) φόρων εισοδήματος που αφορά στο φορολογητέο κέρδος (φορολογική ζημία) μιας περιόδου.

**Η πραγματική φορολογική επιβάρυνση των εισηγμένων επιχειρήσεων:
Η περίπτωση του FTSE /Athex Large Cap του Χρηματιστηρίου Αθηνών**

Φορολογική βάση είναι το ποσό που θα είναι εκπεστέο φορολογικά από φορολογητέα οικονομικά οφέλη που θα εισρεύσουν σε μια οικονομική οντότητα όταν αυτή ανακτά τη λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου. Αν τα οικονομικά οφέλη δεν θα είναι φορολογητέα, η φορολογική βάση του περιουσιακού στοιχείου είναι ίση με τη λογιστική αξία του.

Φορολογητέο εισόδημα (φορολογική ζημία) είναι το ποσό του κέρδους (ή ζημίας) μιας περιόδου, που προσδιορίζεται σύμφωνα με τους κανόνες που έχουν τεθεί από τις φορολογικές αρχές.

**Η πραγματική φορολογική επιβάρυνση των εισηγμένων επιχειρήσεων:
Η περίπτωση του FTSE /Athex Large Cap του Χρηματιστηρίου Αθηνών**

---

1. Εισαγωγή

Ένα μεγάλο μέρος από τα κέρδη προ φόρων¹ των εταιρειών πηγαίνει μέσω της φορολογίας στην κυβέρνηση. Οι φόροι οι οποίοι αντιπροσωπεύουν σημαντικό κόστος για την εταιρεία δημιουργώντας παράλληλα μείωση των ταμειακών ροών διαθέσιμων για την επιχείρηση και τους μετόχους. Δεν αποτελεί λοιπόν έκπληξη η χρήση από αυτές διαφόρων φορολογικών διατάξεων, κινήτρων και ελαφρύνσεων εφαρμόζοντας επιθετική φορολογική πολιτική και σε πολλές περιπτώσεις φοροαποφυγή² προσπαθώντας να κρατήσουν τον πραγματικό συντελεστή φορολογικής επιβάρυνσης (ETR) χαμηλό.

Η σημασία του δείκτη ETR έχει ενισχυθεί έχοντας σημαντικό ρόλο για τους λήπτες της πληροφορίας. Τόσο για τη διοίκηση η οποία με κατάλληλη επεξεργασία διαμορφώνει την φορολογική της πολιτική και την αξιολόγηση επενδυτικών και χρηματοδοτικών αποφάσεων, όσο και των εξωτερικών αναλυτών (επενδυτές, προμηθευτές, πελάτες, εποπτικές και φορολογικές αρχές) οι οποίοι μπορούν να έχουν συγκρίσιμα στοιχεία σε σχέση με επιχειρήσεις του ίδιου ή διαφορετικού κλάδου (benchmarking)³. Καθώς και συμπεράσματα, μετά από θεώρηση των γεγονότων, όσον αφορά την φορολογική στρατηγική μιας εταιρείας

---

¹ Στη διεθνή βιβλιογραφία έχουν αναπτυχθεί οι όροι EBIT (Earnings Before Interest and Taxes), EBITDA (Earnings Before Interest, Tax, Depreciation, and Amortization).

² Ο διεθνής στρατηγικός φορολογικός σχεδιασμός αποβλέπει στη λιγότερο δαπανηρή νόμιμη λύση για την επιχείρηση με απώτερο σκοπό την επανεπένδυση των κεφαλαίων που θα εξοικονομηθούν από την μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης, ενώ η φοροαποφυγή αποσκοπεί στη μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης χωρίς οι εξοικονομηθέντες πόροι να οδηγήσουν σε επενδυτικές δραστηριότητες. Βλ. σχ. Κ. Φινοκαλιώτη, Ευρωπαϊκό Φορολογικό και Τελωνειακό Δίκαιο, 2015, σ. 707.

³ Η Συγκριτική Αξιολόγηση (benchmarking) αφορά τη διαδικασία βελτίωσης των επιδόσεων, μέσω συνεχούς καθορισμού, κατανόησης, και προσαρμογής διακεκριμένων πρακτικών και διαδικασιών, που εντοπίζονται εντός και εκτός των πλαισίων δραστηριότητας ενός οργανισμού

και την επίτευξη των στόχων της σε βάθος χρόνου (performance measurement)⁴.

1.1 Αντικείμενο της έρευνας

Αντικειμενικός στόχος της συγκεκριμένης έρευνας είναι η ανάλυση της δομής της φορολογικής επιβάρυνσης που επιβάλλεται στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην ελληνική επικράτεια. Ο Συνολικός φόρος που επιβαρύνονται οι επιχειρήσεις είναι ο τρέχων φόρος, ο οποίος είναι σε συνάρτηση με το φορολογικό συντελεστή που ισχύει σε κάθε χρονική περίοδο και τον αναβαλλόμενο φόρο.

Μέσα από την έρευνα αυτή θα γίνει προσπάθεια να συνδεθεί η σχέση που έχουν οι φόροι για τις επιχειρήσεις τόσο με το μέγεθος, τον κλάδο που δραστηριοποιούνται καθώς και τη σύνδεση με τις ελεγκτικές εταιρείες.

1.2 Ορισμός προβλήματος και στόχοι της έρευνας

Αρχικά, το πρώτο ζήτημα που χρήζει διερεύνησης είναι η σύνθεση και οι μεταβολές της πραγματικής φορολογικής επιβάρυνσης των επιχειρήσεων όσον αφορά τον Τρέχων και τον Αναβαλλόμενο Φόρο.

Υ1: Η σύνθεση του πραγματικού φορολογικού συντελεστή στις επιχειρήσεις

Ένα δεύτερο ερώτημα που πρέπει να διερευνηθεί είναι κατά πόσο ο κλάδος που δραστηριοποιούνται μπορεί να διαμορφώσει τον πραγματικό φορολογικό συντελεστή. Επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε κλάδο που απαιτούν μεγάλο πάγιο εξοπλισμό πχ κατασκευαστική και κατ' επέκταση διενεργούν μεγάλες αποσβέσεις έχουν λογικά

---

⁴ Μέτρηση της απόδοσης (performance measurement) ορίζεται η διαδικασία ποσοτικοποίησης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της μετρούμενης διαδικασίας ή επιχείρησης.

**Η πραγματική φορολογική επιβάρυνση των εισηγμένων επιχειρήσεων:
Η περίπτωση του FTSE /Athex Large Cap του Χρηματιστηρίου Αθηνών**

διαφορετικό πραγματικό φορολογικό συντελεστή σε σχέση με επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε κλάδο σχετικό με παροχή υπηρεσιών.

Υ2: Ο πραγματικός φορολογικός συντελεστής της επιχείρησης σχετίζεται με τον κλάδο στον οποίο δραστηριοποιείται

Μια ερώτηση που θα προσπαθήσουμε να απαντήσουμε είναι κατά πόσο η επιλογή της ελεγκτικής εταιρείας είναι παράγοντας για τις επιχειρήσεις που έχουν μεγάλες διαφορές μεταξύ φορολογικής και λογιστικής βάσης. Έχουν δηλαδή μεγάλη διαφορά μεταξύ τρέχον και πραγματικού φόρου.

Υ3: Ο πραγματικός φορολογικός συντελεστής της επιχείρησης σχετίζεται με την ελεγκτική εταιρεία που διενεργεί τον έλεγχο.

1.3 Διάρθρωση της έρευνας

Η παρούσα έρευνα αποτελείται από δύο τμήματα. Το πρώτο τμήμα (κεφ 2 έως κεφ 4) όπου αποτελεί το θεωρητικό τμήμα και το δεύτερο τμήμα (κεφ 5) που αποτελεί το ερευνητικό μέρος.

Ειδικότερα στο πρώτο κεφάλαιο τίθενται τα ερευνητικά ερωτήματα που επιδιώκεται να απαντηθούν με την εν λόγω έρευνα. Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται ιστορική αναδρομή στην επιβολή φόρου στις επιχειρήσεις στην Ελλάδα, περιγραφή των Ελληνικών και Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΕΛΠ και ΔΛΠ) καθώς αναφορά στις σημαντικότερες διαφορές και ομοιότητες αυτών.

Στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στην λογιστική των φόρων και της αναβαλλόμενης φορολογίας και στο τέταρτο κεφάλαιο η θεωρητική προσέγγιση του δείκτη πραγματικής φορολογικής επιβάρυνσης των επιχειρήσεων (ETR) καθώς και ανασκόπηση σχετικών ερευνών.

Το πέμπτο κεφάλαιο περιλαμβάνει την ανάλυση των αποτελεσμάτων και της τελικής φορολογικής επιβάρυνσης των επιχειρήσεων του δείγματος με βάση τον ETR λαμβάνοντας υπόψη τον κλάδο, το μέγεθος της εταιρείας με βάση την κεφαλαιοποίηση της και την ελεγκτική εταιρεία. Ακολουθούν τα συμπεράσματα και προτάσεις για συνέχιση της έρευνας.

**Η πραγματική φορολογική επιβάρυνση των εισηγμένων επιχειρήσεων:
Η περίπτωση του FTSE /Athex Large Cap του Χρηματιστηρίου Αθηνών**

---

2. Φορολογία Εισοδήματος Νομικών Οντοτήτων⁵

Με τον όρο «φόρος εισοδήματος» εννοείται το ποσοστό των κερδών που καταβάλλει η κάθε επιχείρηση στο κράτος. Ως κέρδος από επιχειρηματική δραστηριότητα θεωρείται το σύνολο των εσόδων από τις επιχειρηματικές συναλλαγές μετά την αφαίρεση των επιχειρηματικών δαπανών, των αποσβέσεων και των προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις και μεταφερόμενων ζημιών από προηγούμενες χρήσεις. Το ποσοστό αυτό που καταβάλλει η επιχείρηση υπολογίζεται βάση ενός φορολογικού συντελεστή.

Στην Ελλάδα εφαρμόζονται τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (Ε.Λ.Π.)⁶ και για τις εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. (Δ.Λ.Π)⁷.

---

⁵ Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ν. 4172/2013 νομική οντότητα είναι κάθε μόνιμο εταιρικής ή μη οργάνωσης και κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα που δεν είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο, όπως ιδίως συνεταιρισμός, οργανισμός, υπεράκτια ή εξωχώρια εταιρεία, κάθε μορφής εταιρεία ιδιωτικών επενδύσεων, κάθε μορφής καταπίστευμα ή εμπίστευμα ή οποιοδήποτε μόνιμο παρόμοιας φύσης, κάθε μορφής ίδρυμα ή σωματείο ή οποιοδήποτε μόνιμο παρόμοιας φύσης, κάθε μορφή προσωπικής επιχείρησης ή οποιαδήποτε οντότητα προσωπικού χαρακτήρα, κάθε μορφής κοινή επιχείρηση, κάθε μορφής εταιρείας διαχείρισης κεφαλαίου ή περιουσίας ή διαθήκης ή κληρονομιάς ή κληροδοσίας ή δωρεάς, κάθε φύσης κοινοπραξία, κάθε μορφής εταιρεία αστικού δικαίου, συμμετοχικές ή αφανείς εταιρείες, κοινωνίες αστικού δικαίου,

⁶ Με τον Ν. 4308/2014 καταργούνται ο Κώδικας Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών (ΚΦΑΣ), καθώς και κάθε διάταξη, ερμηνευτική εγκύκλιος ή Οδηγία έχει εκδοθεί δυνάμει εκείνης της διάταξης ή του προϊσχύοντος π.δ. 186/1992(άρθρο 48), επίσης καθιερώνονται νέοι κανόνες παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων και τροποποιούνται βασικοί κανόνες αρχικής καταχώρησης και μεταγενέστερης αποτίμησης περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων σε σχέση με το προϋπάρχον Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο (Ε.Γ.Λ.Σ.)

⁷ Με τον Κανονισμό 1606/2002, καθίσταται υποχρεωτική η εφαρμογή των ΔΛΠ για τα Κράτη-μέλη από την Ευρωπαϊκή επιτροπή. Η Ελλάδα επέβαλλε την υποχρεωτική εφαρμογή των ΔΛΠ εισάγοντας στο εμπορικό δίκαιο το άρθρο 13 του νόμου 3229/2004 και προστέθηκε στον Ν. 2190/1920 το κεφάλαιο 15 περί Διεθνών Λογιστικών Προτύπων. Σύμφωνα με τον νόμο 3229/2004, από 1/1/2005 οι ελληνικές επιχειρήσεις με τη

2.1 Η ιστορία της φορολογίας στην Ελλάδα

Ο φόρος επιτηδεύματος, ο οποίος στηρίζονταν σε ενδείξεις, είναι ο πρώτος φόρος που εφαρμόστηκε στην Ελλάδα. Έκανε την εμφάνιση της με το ψήφισμα της 4^{ης} Φεβρουαρίου το 1830 και εδραιώθηκε το 1836⁸.

Με τον νόμο ΧΚ 620 του 1877 επιβλήθηκε φόρος εισοδήματος στο μέρος που διένειμαν στους μετόχους τους οι ελληνικές ανώνυμες εταιρείες καθώς και πάνω στα κέρδη που πραγματοποιούσαν στην Ελλάδα οι αλλοδαπές ανώνυμες εταιρείες. Ο φόρος αυτός ήταν και ο πρώτος φόρος εισοδήματος που επιβλήθηκε στην Ελλάδα όταν υπουργός οικονομικών ήταν ο Γ. Δεληγιώργης (Αγγελόπουλος, 1928)⁹. Η αντίδραση μάλιστα από τους βουλευτές που καταπολεμούν το εν λόγω νομοσχέδιο συνοψίζονται στη φράση *“θα φορολογηθώσιν αι χήραι και τα ορφανά καθώς και οι πτωχοί συνταξιούχοι”*.

νομική μορφή της ανώνυμης εταιρείας που οι μετοχές τους η άλλες κινητές τους αξίες είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο, όπως επίσης από 1/1/2007 χρηματοδοτικά και πιστωτικά ιδρύματα με νομική μορφή ανώνυμης εταιρείας (με εξαίρεση την Τράπεζα της Ελλάδας) και οι Δημόσιες επιχειρήσεις, θα πρέπει να συντάσσουν και να δημοσιεύουν τις χρηματοοικονομικές τους καταστάσεις σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.

⁸ Βλ. Νόμος «Περί φόρων επί των επιτηδευμάτων», 6/18 Ιουλίου 1836, μονόφυλλο, Δ.Α.Ν., φ. 210/1836· Β.Δ. «Περί της εκτελέσεως του νόμου του φόρου των επιτηδευμάτων», 7/19 Σεπτεμβρίου 1836, Φ.Ε.Κ., αρ. 45, 9 Σεπτεμβρίου 1836, σ. 217-218· Β.Δ. «Περί του φόρου των επιτηδευμάτων ως προς τους μετερχομένους το εμπόριον», 27 Νοεμβρίου / 9 Δεκεμβρίου 1836, Φ.Ε.Κ., αρ. 71, 4 Δεκεμβρίου 1836, σ. 360· Νόμος «Περί του φόρου των Επιτηδευμάτων», 4/16 Νοεμβρίου 1837, Φ.Ε.Κ., αρ. 58, 29 Νοεμβρίου 1837, σ. 154-163, ο οποίος μεταρρυθμίζει τον νόμο του 1836. Προβλέπεται ετήσιος φόρος, με τη μορφή αδείας, ο οποίος «διατιμάται» ανάλογα με το είδος του επιτηδεύματος ή το εύρος της εμπορικής δραστηριότητας και στις περισσότερες περιπτώσεις ανάλογα με τον πληθυσμό του οικισμού εντός του οποίου εφαρμόζεται.

⁹ Βλ. Άγγελος Θ. Αγγελόπουλος, Αι ανώνυμοι εταιρείαι εν Ελλάδι από οικονομικής και δημοσιονομικής απόψεως, Αρχείο Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών, 1928, σελ 78-79.

Η πραγματική φορολογική επιβάρυνση των εισηγμένων επιχειρήσεων: Η περίπτωση του FTSE /Athex Large Cap του Χρηματιστηρίου Αθηνών

Το 1909, με τον νόμο ΓΤΑ (3393), καθιερώθηκε ο γενικός φόρος επί του πραγματικού καθαρού εισοδήματος με προοδευτική φορολογία επί του καθαρού εισοδήματος. Ο φόρος αυτός όμως δεν εφαρμόστηκε, κατόπιν σφοδρών αντιδράσεων των φορολογουμένων και καταργήθηκε το 1911 με το νόμο ΓΟΛ (3830)¹⁰.

Το Νοέμβριο του 1917 δημοσιεύτηκε ο νόμος 1043 με τον οποίο φορολογούνται τα έκτακτα κέρδη των επιχειρήσεων που είχαν προκύψει την περίοδο των πολέμων¹¹.

Σημαντική τομή στη φορολογία εισοδήματος αποτέλεσε ο Ν 1640/1919 «περί κώδικος φορολογίας καθαρών προσόδων» με τον οποίο έγινε εισαγωγή στην Ελλάδα ενός μικτού δυαδικού συστήματος άμεσης φορολόγησης, που ήταν βασισμένο πάνω στον αναλυτικό και στον πρόσθετο ή συνθετικό φόρο εισοδήματος. Η εισαγωγή αυτού του συστήματος που είναι γνωστό ως σύστημα Caillaux (Καγιώ), από το όνομα του Γάλλου υπουργού οικονομικών που το εμπνεύστηκε, διέκρινε το φόρο σε αναλυτικό και συνθετικό. Με τον αναλυτικό φόρο φορολογούνταν οι επιμέρους πρόσοδοι, ανάλογα με την πηγή την οποία προερχόταν. Επίσης με τον συνθετικό φόρο επιβάλλονταν φόρος και στο άθροισμα των επί μέρους προσόδων με προοδευτικό φορολογικό συντελεστή.¹²

---

¹⁰ Βλ. Αθανασίου Ι. Σμπαρούνη, Ο φόρος εισοδήματος εν Ελλάδι, Αθήνα 1935, σελ 28-29. Ο φόρος επιβάλλεται επί υπουργού Α. Ευταξία το 1909 και καταργήθηκε το 1911 επί υπουργού των οικονομικών Λ. Κορομηλά.

¹¹ Βλ. Αθανασίου Ι. Σμπαρούνη, Ο φόρος εισοδήματος εν Ελλάδι, Αθήνα 1935, σελ 33-35. Υπουργός των Οικονομικών είναι ο Μ. Νεγρεπόντης.

¹² Βλ. Αθανασίου Ι. Σμπαρούνη, Ο φόρος εισοδήματος εν Ελλάδι, Αθήνα 1935, σελ 37-43. Υπουργός των Οικονομικών είναι ο Μ. Νεγρεπόντης

Η επόμενη μεγάλη φορολογική μεταρρύθμιση για τα νομικά πρόσωπα έγινε σχεδόν τέσσερις δεκαετίες αργότερα¹³. Με το ΝΔ 3843/1958¹⁴ το οποίο περιείχε διατάξεις σχετικές με τη φορολόγηση του εισοδήματος των νομικών προσώπων. Υποκείμενα του φόρου αποτέλεσαν οι ημεδαπές ανώνυμες εταιρείες, οι δημόσιες, δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις και εκμεταλλεύσεις κερδοσκοπικού χαρακτήρα, οι συνεταιρισμοί και οι ενώσεις τους, οι αλλοδαπές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην ημεδαπή καθώς και οι ημεδαπές ΕΠΕ. Αντικείμενο του φόρου αποτελούν κατά κανόνα τα καθαρά κέρδη των ως άνω νομικών προσώπων, χρόνος κτήσης του εισοδήματος αποτελεί το οικονομικό έτος, ενώ ο φορολογικός συντελεστής είναι αναλογικός.

Ακολούθησε ο Σεπτέμβριος του 1994, όπου με το Ν 2238/1994 κωδικοποιούνται σε ενιαίο νόμο οι τροποποιήσεις και τα νομοθετήματα που ακολούθησαν το νόμο του 1955. Στόχος του ήταν να καταπολεμηθεί η βασική αδυναμία της άμεσης φορολογίας που ήταν η πολυνομία και η πολυπλοκότητα¹⁵. Στόχος που μάλλον δεν επιτεύχθηκε αν κρίνουμε από τους νόμους που ακολούθησαν¹⁶.

---

¹³ Στη διάρκεια αυτών των ετών συνέβησαν μεγάλες αλλαγές στην Ελλάδα όπως η Μικρασιατική καταστροφή το 1922, η οικονομική κρίση του 1928 που οδήγησε στην πτώχευση του 1932, η εμπλοκή της χώρας στον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο και ο εμφύλιος πόλεμος που ακολούθησε την απελευθέρωση της χώρας.

¹⁴ Είχε προηγηθεί το ΝΔ 3323/1955 που αφορούσε τα φυσικά πρόσωπα. Τα δύο αυτά νομοθετήματα αποτελούσαν τον κορμό της Φορολογίας Εισοδήματος. Για τα φυσικά πρόσωπα καθιερώθηκε ο προοδευτικός προσωπικός φόρος και για νομικά πρόσωπα ο αναλογικός φόρος εισοδήματος.

¹⁵ βλ. https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=68233823-d8c6-4ae4-9e5a-76c5de8e454a Αιτιολογική Έκθεση & Λοιπές Συνοδευτικές Εκθέσεις, υπουργός Οικονομικών Παπαδόπουλος Αλ.

¹⁶ βλ. Ν 2390/1996, Ν 2459/1997, Ν 2515/1997, Ν 2523/1997, Ν 2579/1998, Ν 2601/1998, Ν 2703/1999, Ν 2753/1999, Ν 2789/2000, Ν 2873/2000, Ν 2874.2000, Ν 2892/2001, Ν 2948/2001, Ν 2954/2001, Ν 2965/2001, Ν 2992/2002, Ν 3052/2002, Ν 3091/2002, Ν 3943/2011, Ν 4072/2012, Ν 4110/2013, Ν 4141/2013, Ν 4146/2013, Ν 4152/2013 και Ν 4170/2013.

**Η πραγματική φορολογική επιβάρυνση των εισηγμένων επιχειρήσεων:
Η περίπτωση του FTSE /Athex Large Cap του Χρηματιστηρίου Αθηνών**

Τέλος ήρθε ο Ν. 4308/2014, τα **Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα** (ΕΛΠ) που αντικατέστησαν τον Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών (ΚΦΑΣ) που είχε καθιερωθεί με τον Ν. 4093/2012 και είχε πάρει τη θέση του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων Π. Δ. 186 (ΦΕΚ 84 - 26.05.1992) και ο **4172/2013 Φορολογία εισοδήματος, επείγοντα μέτρα εφαρμογής του ν. 4046/2012, του ν. 4093/2012 και του ν. 4127/2013 και άλλες διατάξεις** (ΦΕΚ Α' 167/23-07-2013), με τον οποίο αντικαταστάθηκε από 1/1/2014, ο Ν. 2238/1994, που αφορούσε την Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών προσώπων.

2.2 Φορολογία εισοδήματος σύμφωνα με τα ΕΛΠ

Με την εφαρμογή των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων από 1/1/2015, εκτός από τις νέες ορολογίες και το νέο προαιρετικό Λογιστικό Σχέδιο Λογαριασμών εισάγονται για πρώτη φορά οι αναβαλλόμενοι φόροι, τους οποίους οι επιχειρήσεις θα μπορούν να τους αναγνωρίζουν στα λογιστικά αρχεία τους. Επίσης εφαρμόζεται η διάκριση της φορολογικής βάσης και λογιστικής βάσης. Οι διαφορές μεταξύ φορολογικής και λογιστικής βάσης παρακολουθούνται από την επιχείρηση και διακρίνονται σε μόνιμες και προσωρινές. Μόνιμες διαφορές είναι αυτές που δεν χρησιμοποιούνται στον προσδιορισμό του φορολογικού αποτελέσματος σε αντίθεση με τις προσωρινές που μπορούν να εκπέσουν στο μέλλον όταν τα σχετικά ποσά καταβληθούν.

Σε γενικές γραμμές η διαδικασία της λογιστικής παρακολούθησης μπορεί να αποτυπωθεί όπως παρακάτω.

Από τη στιγμή που τελειώνουν με τις λογιστικές καταχωρήσεις των γεγονότων του έτους για να κλείσει την χρονιά ακολουθούνται τα παρακάτω βήματα.

- Αρχικά εξάγεται το πρώτο ισοζύγιο στη χαμηλότερη βαθμίδα ανάλυσης, με τα δεδομένα που έχουν διαμορφωθεί μέχρι την 31/12
- Στη συνέχεια γίνονται οι εργασίες προετοιμασίας.

- Απογραφή και επιμέτρηση των μενόντων αποθεμάτων σύμφωνα με μια από τις αποδεκτές μεθόδους πχ FIFO ή μέσου σταθμικού όρου (όχι LIFO¹⁷).
  - Τακτοποίηση Δαπανών που αφορούν την κλειόμενη χρήση και τα παραστατικά έχουν εκδοθεί στην επόμενη χρήση.¹⁸
  - Τακτοποίηση δαπανών που βαραίνουν την επόμενη χρήση και είχαν καταχωρηθεί στην τρέχουσα χρήση
  - Αποσβέσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων¹⁹.
- Εξαγωγή δεύτερου ισοζυγίου – Προσδιορισμός αποτελεσμάτων περιόδου
- Προσδιορισμός των φορολογητέων κερδών ή (ζημιών) και του τρέχοντος φόρου εισοδήματος (δαπάνη) της περιόδου. Παράδειγμα για γίνει καλύτερα αντιληπτό

A) Προσδιορισμός συνόλου Φορολογητέων Κερδών

	Καθαρό Εισόδημα (κέρδος χρήσης)		190.000
Πλέον	Μη εκπιπώμενες στη φορολογία δαπάνες	10.000	
	Σύνολο φορολογητέων κερδών μετά την αναμόρφωση		200.000

B) Προσδιορισμός Φόρου Εισοδήματος

	Φορολογητέα κέρδη		200.000
Επί	Συντελεστής Φορολογίας 29%		
	Φόρος Εισοδήματος		58.000
Μείον	Φόρος Εισοδήματος που προκαταβλήθηκε	5.000	
Μείον	Φόρος Εισοδήματος που παρακρατήθηκε	3.000	8.000

¹⁷ Βλέπε άρθρο 20 Ν 4308/2014

¹⁸ Βλέπε αρχή του δεδουλευμένου. Παράρτημα Α – Ορισμοί Ν 4308/2014

¹⁹ Βλέπε άρθρο 24 Ν 4172/2013

**Η πραγματική φορολογική επιβάρυνση των εισηγμένων επιχειρήσεων:
Η περίπτωση του FTSE /Athex Large Cap του Χρηματιστηρίου Αθηνών**

	Χρεωστικό Ποσό	50.000
Γ) Προσδιορισμός προκαταβολής Φόρου Εισοδήματος		
	Φόρος Εισοδήματος	58.000
Επί	Συντελεστή προκαταβολής 100%	
	Αρχικό ποσό	58.000
Μείον	Φόρος Εισοδήματος που Παρακρατήθηκε Προκαταβολή Φόρου Εισοδήματος	3.000
		55.000

- Εξαγωγή Τελικού Ισοζυγίου – Σύνταξη των Χρηματοοικονομικών καταστάσεων

2.3 Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα αποτελούν ένα σύνολο κανόνων και λογιστικών αρχών, που έχουν σχέση με την κατάρτιση και παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, με τον Κανονισμό 1606/2002, έχει υιοθετήσει τα ΔΠΧΑ και τις διάφορες ερμηνείες που είναι σε ισχύ.

Με το άρθρο 13 του Ν. 3229/2004 προστέθηκε στον κώδικα Ν. 2190/1920 το νέο κεφάλαιο 15 «Εφαρμογή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων». Επιπλέον στο Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ΚΦΕ) Ν. 4172/2013 στο άρθρο 21 αναφέρει ότι «*το κέρδος από επιχειρηματική δραστηριότητα προσδιορίζεται για κάθε φορολογικό έτος με βάση το λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσης, ο οποίος συντάσσεται σύμφωνα με τα λογιστικά πρότυπα που προβλέπονται στην ελληνική νομοθεσία. Σε περίπτωση που η επιχείρηση εφαρμόζει Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, το κέρδος προσδιορίζεται αποκλειστικά, σύμφωνα με τον πίνακα φορολογικών αποτελεσμάτων χρήσης.*»

ΠΜΣ Λογιστική, Χρηματοοικονομική και Διοικητική των Επιχειρήσεων

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα μπορούμε να τα χωρίσουμε στις παρακάτω ομάδες

- Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς
- Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία
- Λοιπά Περιουσιακά Στοιχεία
- Υποχρεώσεις
- Χρηματοοικονομικά Μέσα
- Συγχωνεύσεις Επιχειρήσεων
- Αποτελέσματα Χρήσεως
- Λοιπά Πρότυπα

Αναλυτικά μπορούμε να τις δούμε στον παρακάτω πίνακα

Πίνακας 2.1 Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα Πηγή: Ιδία επεξεργασία

ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ	
ΠΡΟΤΥΠΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	
ΔΛΠ 1	Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων
ΔΛΠ 7	Κατάσταση Ταμειακών Ροών
ΔΛΠ 8	Λογιστικές πολιτικές, Μεταβολές στις Λογιστικές εκτιμήσεις και Λάθη
ΔΛΠ 10	Γεγονότα μετά την ημερομηνία του Ισολογισμού
ΔΛΠ 33	Κέρδη ανά Μετοχή
ΔΛΠ 34	Ενδιάμεση Χρηματοοικονομική Έκθεση
ΔΠΧΑ 8	Λειτουργικοί Τομείς
ΔΛΠ 24	Γνωστοποιήσεις Συνδεόμενων Μερών
ΠΑΓΙΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
ΔΛΠ 16	Ενσώματες Ακινητοποιήσεις
ΔΛΠ 40	Επενδύσεις σε Ακίνητα
ΔΛΠ 17	Μισθώσεις
ΔΛΠ 23	Κόστος δανεισμού
ΔΛΠ 38	Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία
ΔΛΠ 36	Απομείωση Αξίας Περιουσιακών Στοιχείων
ΛΟΙΠΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
ΔΛΠ 2	Αποθέματα
ΔΛΠ 41	Γεωργία
ΔΠΧΑ 5	Μη Κυκλοφορούντα Περιουσιακά Στοιχεία Κατεχόμενα προς Πώληση και

**Η πραγματική φορολογική επιβάρυνση των εισηγμένων επιχειρήσεων:
Η περίπτωση του FTSE /Athex Large Cap του Χρηματιστηρίου Αθηνών**

	Διακοπείσες Δραστηριότητες
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	
ΔΛΠ 12	Φόροι εισοδήματος
ΔΛΠ 20	Λογιστική των Κρατικών Επιχορηγήσεων και Γνωστοποίηση της Κρατικής Επιχορήγησης
ΔΛΠ 19	Παροχές σε εργαζόμενους
ΔΛΠ 37	Προβλέψεις, Ενδεχόμενες Υποχρεώσεις και Ενδεχόμενα Περιουσιακά Στοιχεία
ΔΠΧΑ 2	Παροχές βασιζόμενες σε αξία μετοχών
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ	
ΔΛΠ 32	Χρηματοοικονομικά Μέσα: Παρουσίαση
ΔΛΠ 39	Χρηματοοικονομικά Μέσα: Καταχώρηση και Αποτίμηση
ΔΠΧΑ 7	Χρηματοοικονομικά Μέσα: Γνωστοποιήσεις
ΣΥΝΕΝΩΣΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΔΛΠ 3	Συνενώσεις Επιχειρήσεων
ΔΛΠ 27	Ενοποιημένες και Ιδιαίτερες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις
ΔΛΠ 28	Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις
ΔΛΠ 31	Δικαιώματα σε Κοινοπραξίες
ΔΠΧΑ 10	Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις
ΔΠΧΑ 11	Σχήματα υπό Κοινό Έλεγχο
ΔΠΧΑ 12	Γνωστοποίηση Συμμετοχών σε Άλλες Οντότητες
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ	
ΔΛΠ 18	Έσοδα
ΔΛΠ 11	Συμβάσεις Κατασκευής Έργων
ΔΛΠ 21	Οι Επιμετρήσεις των Μεταβολών στις Τιμές Συναλλάγματος
ΛΟΙΠΑ ΠΡΟΤΥΠΑ	
ΔΠΧΑ 1	Πρώτη Εφαρμογή των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς
ΔΠΧΑ 13	Επιμέτρηση Εύλογης Αξίας

2.4 ΔΛΠ 12 Φόροι Εισοδήματος

Το ΔΛΠ 12 αναφέρεται στη λογιστική παρακολούθηση των φόρων εισοδήματος. Για τους σκοπούς αυτού του προτύπου, οι φόροι εισοδήματος περιλαμβάνουν όλους τους φόρους που επιβάλλονται στο εσωτερικό και στο εξωτερικό και βασίζονται στα φορολογητέα κέρδη.

Σκοπός αυτού του Προτύπου είναι να καθορίσει το λογιστικό χειρισμό των φόρων εισοδήματος. Το προέχον θέμα στη λογιστική των φόρων εισοδήματος είναι το πώς θα πρέπει να λογιστικοποιηθούν οι τρέχουσες και οι μελλοντικές φορολογικές συνέπειες από:

- α) Τη μελλοντική ανάκτηση (τακτοποίηση) της λογιστικής αξίας περιουσιακών στοιχείων (υποχρεώσεων) που είναι καταχωρημένα στον Ισολογισμό μιας επιχείρησης, και
- β) συναλλαγές και άλλα γεγονότα της τρέχουσας περιόδου που είναι καταχωρημένα στις οικονομικές καταστάσεις μιας επιχείρησης.

Το Πρότυπο ασχολείται επίσης με την καταχώρηση των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων που προκύπτουν και με την παρουσίαση των φόρων εισοδήματος στις οικονομικές καταστάσεις καθώς και με τη γνωστοποίηση των πληροφοριών αυτών.

2.5 Σημαντικότερες διαφορές και ομοιότητες μεταξύ ΕΛΠ και ΔΛΠ

Συγκρίνοντας τα Ελληνικά με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα διαπιστώνουμε μερικές ομοιότητες όπως οι αποσβέσεις. Τα πάγια περιουσιακά στοιχεία τα οποία έχουν περιορισμένη ωφέλιμη ζωή υπόκεινται σε απόσβεση με βάση την εκτιμώμενη ωφέλιμη οικονομική ζωή τους. Πλέον, όπως ισχύει και στα Δ.Π.Χ.Π., η διοίκηση της οντότητας ευθύνεται για την επιλογή της κατάλληλης μεθόδου απόσβεσης και της συστηματικής κατανομής της αξίας του παγίου στην ωφέλιμη οικονομική ζωή του. Με την εφαρμογή των Ε.Λ.Π., η εκτίμηση της υπολειμματικής αξίας ενός στοιχείου είναι στην κρίση της οντότητας και όχι έτσι όπως ίσχυε με το Ε.Γ.Λ.Σ., όπου η υπολειμματική αξία των ενσωμάτων παγίων ήταν 0,01€. Ομοιότητες παρουσιάζουν επίσης ο τρόπος που καταρτίζονται οι οικονομικές καταστάσεις στα ΕΛΠ, δεδομένου ότι εναρμονίζονται με τα ΔΛΠ δίνοντας έτσι τη δυνατότητα, στους αναγνώστες αυτών, να τις αξιολογούν και να τις συσχετίζουν με αντίστοιχες επιχειρήσεις διεθνώς.

Μια ακόμα σύγκλιση είναι η εφαρμογή των αναβαλλόμενων φόρων που εισήγαγε ο Ν 4308/2014 στην ελληνική φορολογική νομοθεσία. Πλέον οι οντότητες μπορούν να αναγνωρίζουν αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση ή απαίτηση υπό προϋποθέσεις. Ο

**Η πραγματική φορολογική επιβάρυνση των εισηγμένων επιχειρήσεων:
Η περίπτωση του FTSE /Athex Large Cap του Χρηματιστηρίου Αθηνών**

αναβαλλόμενος φόρος προκύπτει όταν υπάρχουν προσωρινές διαφορές μεταξύ της λογιστικής αξίας ενός περιουσιακού στοιχείου ή υποχρέωσης στον ισολογισμό και της φορολογικής βάσης του περιουσιακού στοιχείου ή της υποχρέωσης.

Όσο όμως κι αν γίνεται προσπάθεια να εξομοιωθούν, οι διαφορές τους παραμένουν. Μια πρώτη, εντοπίζετε στις καταρτιζόμενες Οικονομικές Καταστάσεις. Με βάση το άρθρο 42α του Ν. 2190/1920 για τα ΕΛΠ είναι αναγκαία η κατάρτιση του Ισολογισμού, του λογαριασμού Αποτελεσμάτων χρήσης, του Πίνακα Διάθεσης Αποτελεσμάτων και του Προσαρτήματος. Σε αντίθεση τα ΔΛΠ μέσω του ΔΛΠ 1, απαιτούν την κατάρτιση δύο επιπλέον οικονομικών καταστάσεων: την Κατάσταση Ταμιακών Ροών και την Κατάσταση Μεταβολών των Ιδίων Κεφαλαίων²⁰.

Όσον αφορά το φόρο εισοδήματος στα ΕΛΠ εμφανίζεται στον πίνακα διάθεσης αποτελεσμάτων σε αντίθεση με το ΔΛΠ 12 όπου θεωρείται έξοδο και η καταχώρησή του γίνεται στα αποτελέσματα χρήσης. Επίσης, στην ελληνική νομοθεσία δεν προβλέπεται η λογιστική παρακολούθηση των απαιτήσεων ή των υποχρεώσεων από φόρους μελλοντικών χρήσεων, σε περίπτωση όπου υπάρχει ετεροχρονισμός από την φορολογική αρχή ως προς την αναγνώριση κάποιων λογιστικοποιηθέντων εσόδων ή εξόδων. Αντιθέτως με βάση το Δ.Λ.Π. 12, προβλέπεται η απεικόνιση των αναβαλλόμενων φόρων εισοδήματος στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

Σημαντικές διαφορές επίσης είναι η διόρθωση σοβαρών λαθών στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις προηγούμενων χρήσεων, κάτι που δεν προβλέπεται από την αντίστοιχη ελληνική νομοθεσία. Ομοίως το προσάρτημα στην ελληνική νομοθεσία καθορίζονται οι πληροφορίες, οι οποίες πρέπει να περιέχονται στο προσάρτημα οικονομικών καταστάσεων.

---

²⁰ Η σύνταξη της οικονομικής κατάστασης αυτής δεν προβλέπεται από την ελληνική νομοθεσία. Το κενό αυτό καλύπτεται σε κάποιο βαθμό, από τον προβλεπόμενο από τα ΕΛΠ Πίνακα Διάθεσης Αποτελεσμάτων. Η Κατάσταση Μεταβολών των Ιδίων Κεφαλαίων περιέχει πληροφορίες που αναφέρονται και στον κατά ΕΛΠ Πίνακα Διάθεσης Αποτελεσμάτων, αλλά και όλες εκείνες τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες προκειμένου ο χρήστης να κατανοήσει τις μεταβολές που επήλθαν στην καθαρή θέση της εταιρίας.

Σημαντικές διαφορές επίσης είναι η διόρθωση σοβαρών λαθών στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις προηγούμενων χρήσεων, κάτι που δεν προβλέπεται από την αντίστοιχη ελληνική νομοθεσία, ενώ στα ΔΛΠ απαιτείται η γνωστοποίηση πολλών πληροφοριών, οι οποίες πρέπει να παρουσιάζονται στο προσάρτημα οικονομικών καταστάσεων, καλύπτοντας θέματα όπως τις λογιστικές αρχές και τις μεθόδους, τα άυλα περιουσιακά στοιχεία, τις κατηγορίες ενσώματων ακινητοποιήσεων και τις αξίες εμφάνισης τους, τα ίδια κεφάλαια, τις προβλέψεις, την αποτίμηση αποθεμάτων, την αποτίμηση λοιπών στοιχείων ενεργητικού και παθητικού, την διαχείριση και την αντιστάθμιση κινδύνων, τους φόρους εισοδήματος, τις πληροφορίες για τα κέρδη κατά μετοχή, τις πληροφορίες για τα κύρια λάθη και τις μεταβολές στις λογιστικές αρχές και μεθόδους, τα έσοδα - έξοδα, τις πληροφορίες για την κατάσταση ταμειακών ροών, τις πληροφορίες για γεγονότα μετά την ημερομηνία του ισολογισμού, τις παροχές λήξης εργασιακής σχέσης κ.α

3 Οικονομικές Καταστάσεις και Αναβαλλόμενη Φορολογία

3.1 Ο Ρόλος της Αναβαλλόμενης Φορολογίας

Ορισμένα οικονομικά γεγονότα μίας χρήσης έχουν φορολογική επίδραση σε διαφορετική χρήση. Οι διαφορές αυτές που διακρίνονται μόνιμες και προσωρινές έχουν σαν συνέπεια το λογιστικό αποτέλεσμα να διαφέρει από το φορολογητέο κέρδος ή ζημία.

3.2 Μεθοδολογία Αναβαλλόμενης Φορολογικής Υποχρέωσης

Με το αναθεωρημένο ΔΛΠ 12 επιβλήθηκε η μέθοδος "υποχρέωσης του ισολογισμού" η οποία βασίζεται στα δεδομένα του ισολογισμού τον προσδιορισμό των αναβαλλόμενων φόρων. Συγκρίνει, δηλαδή, τη λογιστική αξία των στοιχείων του ενεργητικού και των υποχρεώσεων με την φορολογική τους βάση, προκειμένου με αυτόν τον τρόπο να προσδιοριστούν οι προσωρινές διαφορές και να υπολογιστεί ο ανάλογος αναβαλλόμενος φόρος.

Όταν μια επιχείρηση αναγνωρίζει ένα στοιχείο του ενεργητικού, τότε αναμένει ότι στο μέλλον θα ανακτήσει τη λογιστική του αξία είτε μέσω της πώλησης του στοιχείου (π.χ. εμπορεύματα) είτε με τη χρήση του σαν πάγιο για την απόκτηση άλλων στοιχείων (π.χ. μηχανήματα παραγωγής).

Η επιχείρηση μαζί με την αναγνώριση των στοιχείων του ενεργητικού, αναμένει να έχει μία μελλοντική φορολογική έκπτωση, η οποία να είναι ίση με τη φορολογική βάση των στοιχείων αυτών. Η έκπτωση προκύπτει καθώς η επιχείρηση αναλώνει τα στοιχεία αυτά ή τις υπηρεσίες που αυτά εμπεριέχουν.

Εάν η λογιστική αξία των στοιχείων του ενεργητικού είναι μεγαλύτερη από τη φορολογική βάση, τότε αντίστοιχα και τα έξοδα που θα αφαιρεθούν από τα λογιστικά

κέρδη όταν το στοιχείο πωληθεί, θα είναι μεγαλύτερα από τις φορολογικές εκπτώσεις που θα έχουν τα στοιχεία αυτά.

Έτσι θα προκύψει φορολογητέο κέρδος μεγαλύτερο από το λογιστικό και θα καταβληθεί μεγαλύτερος φόρος εισοδήματος. Δημιουργείται, συνεπώς, μία μελλοντική φορολογική υποχρέωση, η οποία αναγνωρίζεται ως Αναβαλλόμενη Φορολογική Υποχρέωση.

3.3 Μεθοδολογία Αναβαλλόμενης Φορολογικής Απαίτησης

Η αναγνώριση της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης είναι παρόμοια με τις αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις. Άρα, όταν η λογιστική αξία ενός στοιχείου του ενεργητικού είναι μικρότερη από τη φορολογική του βάση, τότε αναγνωρίζεται αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση, εφόσον βέβαια, είναι πιθανό ότι η επιχείρηση θα έχει αρκετά φορολογικά μελλοντικά κέρδη, έτσι ώστε να επωφεληθεί από τη φορολογική αυτή έκπτωση.

Όταν η φορολογική βάση του στοιχείου είναι μεγαλύτερη, τότε αναμένεται ότι οι φορολογικές εκπτώσεις στο μέλλον θα είναι μεγαλύτερες και επομένως θα πληρωθεί μικρότερος φόρος μελλοντικά. Δημιουργείται έτσι, ένα φορολογικό όφελος, το οποίο αναγνωρίζεται σήμερα, εφόσον πιθανολογείται ότι το όφελος αυτό θα εισρεύσει στην επιχείρηση.

Στην περίπτωση των υποχρεώσεων η τεχνική που ακολουθείται είναι η αντίστροφη. Συνεπώς, όταν η λογιστική αξία μίας υποχρέωσης, είναι μεγαλύτερη από τη φορολογική της βάση, τότε δημιουργείται μία προσωρινή εκπεστέα διαφορά, οπότε αναγνωρίζεται αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση.

Η τακτοποίηση της υποχρέωσης θα οδηγήσει σε μία εκροή οικονομικών πόρων από την επιχείρηση χωρίς να επηρεάζει το λογιστικό αποτέλεσμα. Στην περίπτωση όμως που η εκροή, ή μέρος αυτής, αφαιρεθεί από το μελλοντικό φορολογητέο κέρδος, τότε μειώνεται

**Η πραγματική φορολογική επιβάρυνση των εισηγμένων επιχειρήσεων:
Η περίπτωση του FTSE /Athex Large Cap του Χρηματιστηρίου Αθηνών**

ο φόρος εισοδήματος που θα καταβληθεί και κατά συνέπεια δημιουργείται μία απαίτηση που υπάρχει σήμερα και αφορά ένα μελλοντικό φορολογικό όφελος.

3.4 Η Μέθοδος Λογιστικού Χειρισμού του Δ.Λ.Π. 12

Με την αναθεώρηση του προτύπου το 2000, καταργήθηκε η μέχρι τότε ισχύουσα μέθοδος λογιστικοποίησης του φόρου, και επιβλήθηκε (για τις χρήσεις που άρχιζαν από 01-01-2001 και μετά), η αποκαλούμενη «Μέθοδος υποχρέωσης του Ισολογισμού»²¹.

Η μέθοδος αυτή, βασίζεται στα δεδομένα του Ισολογισμού και εστιάζει στις λεγόμενες «Προσωρινές διαφορές», δηλαδή στις διαφορές μεταξύ της εμφανιζόμενης στον Ισολογισμό λογιστικής αξίας ενός περιουσιακού στοιχείου ή μιας υποχρέωσης και της φορολογικής βάσης αυτού, δηλαδή του ποσού που αναγνωρίζεται για φορολογικούς σκοπούς. Οι διαφορές αυτές θα επηρεάσουν αυξητικά ή μειωτικά το φόρο εισοδήματος της χρήσης, στη χρήση στην οποία τα αντίστοιχα περιουσιακά στοιχεία του Ισολογισμού ή οι υποχρεώσεις, που περικλείουν τις διαφορές αυτές, εισπραχθούν ή πληρωθούν ή μεταφερθούν στα «αποτελέσματα χρήσεως».

---

²¹ Βλέπε ΔΛΠ 12 <https://www.e-forologia.gr/lawbank/document.aspx?digest=46335FCE3FCA31A2.1D031AEA53&version=2004/03/31>

Μέχρι τότε, ο φόρος εισοδήματος που περικλείεται στις προσωρινές αυτές διαφορές, πρέπει να προσδιορισθεί και να εμφανισθεί στον Ισολογισμό²² είτε στο λογαριασμό «αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις», είτε στο λογαριασμό «αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις».

3.5 Μελέτη Περίπτωσης Αναβαλλόμενης Φορολογίας

Με την παρακάτω μελέτη περίπτωσης γίνεται προσπάθεια να γίνει κατανοητός ο εξομαλυντικός ρόλος²³ της αναβαλλόμενης φορολογίας.

Η οικονομική οντότητα ΚΑΠΑ ΒΗΤΑ Α.Ε αγοράζει το 2017 πάγιο περιουσιακό στοιχείο με αξία κτήσης 800.000 ευρώ, όπου η ωφέλιμη οικονομική ζωή του ορίζεται στα 5 έτη ενώ σύμφωνα με τις φορολογικές αρχές οι αποσβέσεις διενεργούνται με φορολογικό συντελεστή 25%. Να υπολογιστεί ο τρέχον και ο αναβαλλόμενος φόρος για όλες τις χρήσεις υποθέτοντας ότι τα κέρδη προ φόρων και αποσβέσεων είναι 1.000.000 και ο φόρος εισοδήματος είναι 29%

---

²² Στις σημειώσεις που συνοδεύουν τις οικονομικές καταστάσεις πρέπει να αναφέρεται το ποσό του αναβαλλόμενου φόρου, ο τρέχων φόρος που σχετίζεται με τη χρήση, το ποσό της ωφέλειας, το οποίο προκύπτει από φορολογική ζημιά, που δεν είχε αναγνωριστεί προηγουμένως, πιστωτικό φόρο ή προσωρινή διαφορά προηγούμενης χρήσης, που χρησιμοποιείται για τη μείωση του τρέχοντος φόρου έξοδο, το ποσό της ωφέλειας, το οποίο προκύπτει από φορολογική ζημιά, που δεν είχε αναγνωριστεί προηγουμένως, πιστωτικό φόρο ή προσωρινή διαφορά προηγούμενης περιόδου, που χρησιμοποιείται για τη μείωση του αναβαλλόμενου φόρου έξοδο, το ποσό του αναβαλλόμενου φόρου, που αφορά τις μεταβολές στους φορολογικούς συντελεστές και την επιβολή νέων φόρων καθώς και όποιο γεγονός είναι ικανό να επηρεάσει τα οικονομικά αποτελέσματα.

²³ Βλέπε Χύτης Ε. – Διακομιχάλης Μ. – Φίλος Ι., *Η Πραγματική Φορολογική Επιβάρυνση των Εισηγμένων Επιχειρήσεων: Η περίπτωση του Χρηματιστηρίου Αθηνών*, PRIME, vol 8, 2015

**Η πραγματική φορολογική επιβάρυνση των εισηγμένων επιχειρήσεων:
Η περίπτωση του FTSE /Athex Large Cap του Χρηματιστηρίου Αθηνών**

ΕΤΟΣ	2017	2018	2019	2020	2021
Αξία Κτήσης	800.000	800.000	800.000	800.000	800.000
Λογιστικές Αποσβέσεις	160.000	160.000	160.000	160.000	160.000
Λογιστική Αξία	640.000	480.000	320.000	160.000	0
Αξία Κτήσης	800.000	800.000	800.000	800.000	800.000
Φορολογικές Αποσβέσεις	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000
Φορολογική Βάση	600.000	400.000	200.000	0	0
Διαφορά Λ.Α με Φ.Β	40.000	80.000	120.000	160.000	0

Συνεπώς η Αναβαλλόμενη Φορολογία είναι

Για το έτος 2017:

Φόρος Έξοδο = $1.000.000 - 160.000 = 840.000 \times 29\% = 243.600$

Τρέχων Φόρος = $1.000.000 - 200.000 = 800.000 \times 29\% = 232.000$

Φόρος Έξοδο – Τρέχων Φόρος = 11.600 Αναβαλλόμενη Φορολογική υποχρέωση

Για το έτος 2018:

Φόρος Έξοδο = $1.000.000 - 160.000 = 840.000 \times 29\% = 243.600$

Τρέχων Φόρος = $1.000.000 - 200.000 = 800.000 \times 29\% = 232.000$

Φόρος Έξοδο – Τρέχων Φόρος = 11.600 Αναβαλλόμενη Φορολογική υποχρέωση

Για το έτος 2019:

Φόρος Έξοδο = $1.000.000 - 160.000 = 840.000 \times 29\% = 243.600$

Τρέχων Φόρος = $1.000.000 - 200.000 = 800.000 \times 29\% = 232.000$

Φόρος Έξοδο – Τρέχων Φόρος = 11.600 Αναβαλλόμενη Φορολογική υποχρέωση

Για το έτος 2020:

Φόρος Έξοδο = $1.000.000 - 160.000 = 840.000 \times 29\% = 243.600$

Τρέχων Φόρος = $1.000.000 - 200.000 = 800.000 \times 29\% = 232.000$

Φόρος Έξοδο – Τρέχων Φόρος = 11.600 Αναβαλλόμενη Φορολογική υποχρέωση

Για το έτος 2021:

Φόρος Έξοδο = $1.000.000 - 160.000 = 840.000 \times 29\% = 243.600$

Τρέχων Φόρος = $1.000.000 \times 29\% = 290.000$

Φόρος Έξοδο – Τρέχων Φόρος = 46.400 Αναβαλλόμενη Φορολογική Απαίτηση

4. Δείκτης Πραγματικής Φορολογικής Επιβάρυνσης

Στην παγκοσμιοποιημένη οικονομία που δραστηριοποιούνται οι μεγάλοι επιχειρηματικοί όμιλοι έρχονται αντιμέτωποι με ανομοιογένεια νομοθεσίας μεταξύ των χωρών που δραστηριοποιούνται. Η διαφορά φορολογικής νομοθεσίας δημιουργεί διαφορές μεταξύ φορολογικών και λογιστικών αποτελεσμάτων. Ο δείκτης που χρησιμοποιείται για να εκφράσει το ποσοστό πραγματικής φορολογικής επιβάρυνσης είναι ο ETR.

4.1 Ο Δείκτης Πραγματικής Φορολογικής Επιβάρυνσης (Effective Tax Rate)

Η Πραγματική Φορολογική Επιβάρυνση μιας επιχείρησης σε βάθος χρόνου εκφράζεται με τον Συντελεστή Φορολογικής Επιβάρυνσης ETR (Effective Tax Rate). Με την υιοθέτηση των «Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων (Ε.Λ.Π.)», προβλέπεται ότι οι επιχειρήσεις δύνανται να αναγνωρίζουν στις οικονομικές καταστάσεις τους Αναβαλλόμενο Φόρο Εισοδήματος (Α.Φ.). *Ο Αναβαλλόμενος Φόρος* προκύπτει όταν ένα έσοδο ή ένα έξοδο, αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα χρήσεως αλλά το φορολογικό όφελος ή η επιβάρυνση αναβάλλεται και πραγματοποιείται σε μεταγενέστερο χρόνο. Οι επιχειρήσεις πρέπει να αναγνωρίζουν όλες τις Αναβαλλόμενες Φορολογικές Υποχρεώσεις (ΑΦΥ), ενώ οι Φορολογικές Απαιτήσεις (ΑΦΑ) αναγνωρίζονται στο βαθμό που είναι πιθανόν ότι θα υπάρχουν κέρδη έναντι των οποίων οι εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές μπορούν να χρησιμοποιηθούν.

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 12 (*IAS 12 Income Taxes*), στο οποίο βασίζεται και η σχετική διάταξη των Ε.Λ.Π., και ειδικότερα το IAS -12.86 προβλέπει ότι ο *Effective Tax Rate* υπολογίζεται ως το πηλίκο της Συνολικής Δαπάνης μιας επιχείρησης για Φόρους Εισοδήματος προς το Λογιστικό Αποτέλεσμα Προ Φόρων (σε επίπεδο Ομίλου).

**Η πραγματική φορολογική επιβάρυνση των εισηγμένων επιχειρήσεων:
Η περίπτωση του FTSE /Athex Large Cap του Χρηματιστηρίου Αθηνών**

Η γνωστοποίηση στις σημειώσεις (notes) της σχέσης “Έξοδου Φόρου” και “Λογιστικού Αποτελέσματος” είναι επίσης υποχρεωτική για όσους εφαρμόζουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα σύμφωνα με το IAS.81. Κατά τον Υπολογισμό του συντελεστή ETR λαμβάνονται υπόψη και ο Τρέχων και ο Αναβαλλόμενος Φόρος (έσοδο / έξοδο), διότι μόνο έτσι υπάρχει μια λογική συσχέτιση συνολικής Επιβάρυνσης Φόρου και Λογιστικού Αποτελέσματος.

Ο Υπολογισμός του δείκτη Effective Tax Rate (ETR) δίδεται από τον παρακάτω τύπο.

$$ETR = \frac{T_{Ex}}{EBT} = \frac{(T_{Cur} + T_{Def})}{EBT}$$

Όπου:

T_Ex= Total Tax Exprence (Συνολικός Φόρος έξοδο)

T_Cur=Current Tax (Τρέχων φόρος)

T_Def=Deferred Tax (Αναβαλλόμενος Φόρος)

EBT= Earnings before Tax (Κέρδη προ Φόρων)

4.2 Η χρησιμότητα του δείκτη

Μέσω της Αναβαλλόμενης Φορολογίας επιτυγχάνεται μια ορθή διαπεριοδική κατανομή (interperiod allocation) του Κόστους του Φόρου στα Αποτελέσματα. Ο δείκτης ETR υπολογίζεται με βάση το συνολικό Κόστος του Φόρου στα Αποτελέσματα μιας περιόδου και δεν επηρεάζεται από πολιτικές διαχείρισης των φορολογητέων κερδών. Εξ ορισμού όμως ο ETR ενσωματώνει τον συντελεστή του Τρέχων Φόρου (Current tax rate), ο οποίος μετράει την αναμενόμενη ταμειακή εκροή φόρου της φορολογικής περιόδου, και αυτόν του

Αναβαλλόμενου Φόρου (έσοδο / έξοδο) που όμως δεν αντιστοιχεί σε κάποια ταμειακή ροή.

4.3 Προηγούμενες έρευνες

Εμπειρικές μελέτες που έχουν διεξαχθεί τα τελευταία χρόνια σχετικά με τη σχέση μεταξύ ETR και μέγεθος της επιχείρησης έχουν δημιουργήσει αντικρουόμενα αποτελέσματα. Ο Zimmerman (1983) παρατηρεί μια θετική συσχέτιση μεταξύ ETR και το μέγεθος της επιχείρησης ενώ σε αντίθεση ο Porcano (1986) παρατηρεί αρνητική σχέση. Δεν υπάρχει σχέση μεταξύ ETR και μεγέθους επιχείρησης παρατηρούν στην έρευνά τους οι Stickney και McGee (1982) και οι Shevlin και Porter (1992). Οι μετέπειτα μελέτες προσπάθησαν να συμβιβάσουν τα αντικρουόμενα αποτελέσματα (Gupta και Newberry, 1997; Derashid και Zhang, 2003; Liu και Cao , 2007).

Η φοροαποφυγή μπορεί να συνδυαστεί με ενέργειες όπως η χειραγώγηση των κερδών για να προωθήσει τα συμφέροντα των διαχειριστών και όχι των μετόχων διαπίστωσαν οι Desai και Dharmapala(2006) εξετάζοντας τη σχέση μεταξύ της διαχείρισης των κερδών και της αποφυγής φορολογίας των επιχειρήσεων.

Οι Lynn et al.(2008) , απέδειξαν την ύπαρξη θετικής συσχέτισης ανάμεσα στο μέγεθος του αναβαλλόμενου φόρου μιας επιχείρησης και στις τιμές των μετοχών της.

Οι Chang et al.(2009) θετική συσχέτιση μεταξύ των αναγνωρισμένων αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων και της αξίας της επιχείρησης.

Αρνητική επίδραση στη μόγλευση και τη ρευστότητα και θετική στο κεφάλαιο και στα καθαρά κέρδη διαπίστωσαν οι Tsalavoutas και Evans(2010)

Οι Χύτης et al. (2015) διαπιστώνουν ότι οι εταιρίες με μικρή χρηματιστηριακή κεφαλαιοποίηση εμφανίζουν τον υψηλότερο ETR , ενώ οι εταιρείες της μεγάλης κεφαλαιοποίησης έναν από τους μεγαλύτερους. Σε επίπεδο κλάδων οι εταιρίες του Τεχνολογικού τομέα εμφανίζουν τον υψηλότερο ETR, ενώ ο χαμηλότερος ETR καταγράφεται στον κλάδο της Ακίνητης Περιουσία

5. Η αναβαλλόμενη φορολογία στις οικονομικές εκθέσεις των εισηγμένων εταιρειών

Οι οικονομικές εκθέσεις²⁴, είναι για τις εισηγμένες επιχειρήσεις ένα επιβεβλημένο μέσω ενημέρωσης και επικοινωνίας με τους επενδυτές. Στόχος τους είναι να παρέχουν όλες τις προβλεπόμενες από τις εποπτικές αρχές πληροφορίες τόσο στους μετόχους όσο και στους χρήστες των οικονομικών αναφορών.

5.1 Εισαγωγή

Το κεφάλαιο συμβάλει ουσιαστικά στην πληρότητα της εργασίας, καθώς η διαθέσιμη βιβλιογραφία που μελετήθηκε μεταφέρεται στην πράξη, προάγοντας την παραγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων μέσω της εμπειρικής διερεύνησης επί πραγματικών δεδομένων. Όπως γίνεται αντιληπτό, η έρευνα δεν είναι αποκομμένη από το περιεχόμενο των προηγούμενων κεφαλαίων, αλλά κρίνεται απαραίτητο να μελετηθεί σε συνδυασμό με αυτά, καθώς διαμορφώνουν ένα ισχυρό υπόβαθρο στον αναγνώστη και αναλύουν όλες τις ερευνητικές υποθέσεις.

5.2 Δείγμα – Μεθοδολογία – Παραδοχές & Περιορισμοί

Το δείγμα που χρησιμοποιείται στην παρούσα εργασία αποτελείται από εταιρίες εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών της Αθήνας και ειδικότερα της εταιρείες του δείκτη

---

²⁴ <http://www.hcmc.gr/el/ypochreoseis-periodikes-plerophoreses-tou-ependytikou-koinou>

FTSE/Athex Large Cap.²⁵ Η συλλογή όλων των απαραίτητων στοιχείων και πληροφοριών έγινε κυρίως μέσω της ιστοσελίδα του ΧΑΑ²⁶ καθώς και τις ιστοσελίδες των επιχειρήσεων που ανήκουν στην σύνθεση του παραπάνω δείκτη. Από τις παραπάνω ιστοσελίδες αναζητήθηκαν αρχικά οι ετήσιες οικονομικές εκθέσεις των υπό εξέταση εταιριών και στην συνέχεια από τα οικονομικά στοιχεία και τις σημειώσεις τους έγινε άντληση όλων των αναγκαίων για τους υπολογισμούς μας δεδομένων και ακολούθησε η καταγραφή, κατηγοριοποίησης και ανάλυσης τους²⁷.

Η έρευνα , ως αναφέρθηκε, έχει ως σκοπό να εξετάσει την Απόκλιση Λογιστικών – Φορολογητέων Κερδών και την εμφάνιση της αναβαλλόμενης φορολογίας στις οικονομικές καταστάσεις, σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 12, σε δείγμα εταιριών του Χρηματιστηρίου Αθηνών(ASE). Ειδικότερα αποτυπώνει για κάθε εταιρεία ξεχωριστά, τα μεγέθη της αναβαλλόμενης φορολογίας στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις καθώς και τις εταιρείες που πραγματοποίησαν τον εξωτερικό έλεγχο (Ελεγκτικές).

Η έρευνα περιλαμβάνει είκοσι πέντε εισηγμένες στο Χ.Α.Α. εταιρείες του δείκτη FTSE/ Athex Large Cap του Χ.Α.Α. που ανήκουν σε διαφορετικούς κλάδους για τις χρήσεις 2013 έως 2017. Ο δείκτης επιλέχθηκε με κριτήριο ότι είναι ο δείκτης με την μεγαλύτερη κεφαλαιοποίηση και ότι συμπεριλαμβάνει τις μεγαλύτερες και αντιπροσωπευτικότερες ελληνικές εταιρείες. Οι εταιρείες που εξετάστηκαν παρουσιάζονται στο παρακάτω πίνακα ανά κλάδο δραστηριότητας.

---

²⁵ <http://www.helex.gr/index-composition/-/select-index/62>

²⁶ <http://www.helex.gr/el/web/guest/company-fin.-statements>

²⁷ Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε βασίζεται στην προγενέστερη έρευνα των Χύτη Ε. –Διακομιχάλη Μ. – Φίλου Ι., Η Πραγματική Φορολογική Επιβάρυνση των Εισηγμένων Επιχειρήσεων: Η περίπτωση του Χρηματιστηρίου Αθηνών, PRIME, vol 8, 2015

**Η πραγματική φορολογική επιβάρυνση των εισηγμένων επιχειρήσεων:
Η περίπτωση του FTSE /Athex Large Cap του Χρηματιστηρίου Αθηνών**

Πίνακας 5.1 Δείκτης FTSE/ Athex Large Cap

ΑΑ	ΥΠΕΡΚΛΑΔΟΣ	ΚΩΔ	ΕΤΑΙΡΕΙΑ
1	ΑΚΙΝΗΤΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΓΡΙΒ	GRIVALIA PROPERTIES A.E.E.A.Π
2	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΒΙΟ	VIOHALCO SA/ΝΥ
3		ΜΥΤΙΑ	ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ Α.Ε. ΟΜΙΛΟΣ
4		ΜΕΤΚΑ	ΜΕΤΚΑ ΑΕ
5		ΟΛΠ	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΠΕΙΡΑΙΑ
6		ΕΜΠΟΡΙΟ	ΦΟΛΙ
7	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ & ΥΛΙΚΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ	ΓΕΚΤΕΡΝΑ	ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ Α.Ε
8		ΕΛΛΑΚΤΩΡ	ΕΛΛΑΚΤΩΡ Α.Ε.
9		ΤΙΤΚ	ΤΙΤΑΝ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ
10	ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ & ΑΕΡΙΟ	ΕΛΠΕ	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.
11		ΜΟΗ	ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ ΕΛΛΑΣ Α.Ε.
12	ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ & ΟΙΚΙΑΚΑ ΑΓΑΘΑ	ΜΠΕΛΑ	JUMBO ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΜΠΟΡ. ΕΤ.
13	ΤΑΞΙΔΙΑ & ΑΝΑΨΥΧΗ	ΑΡΑΠΓ	ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ
14		ΟΠΑΠ	ΟΠΑΠ Α.Ε.
15	ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	ΟΤΕ	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
16	ΤΡΑΠΕΖΕΣ	ΕΤΕ	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΕΑΔΟΣ ΑΕ
17		ΑΛΦΑ	ΑΛΡΗΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε
18		ΕΥΡΩΒ	ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK ERGASIAS Α.Ε
19		ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε
20	ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ	ΕΕΕ	COCA-COLA HBC AG
21	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	ΔΕΗ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΠΙΧ/ΣΗ ΗΛΕΚΤ/ΣΜΟΥ Α.Ε
22		ΕΥΔΑΠ	ΕΤΑΙΡΙΑ ΥΔΡΕΥΣΕΩΣ Α.Ε. ^{28 29}
23		TENERG	ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ Α.Β.Ε.Τ.Ε ³⁰ .
24	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΜΙΓ	MARFIN INVESTMENT GROUP Α.Ε. ³¹
25		ΕΧΑΕ	ΕΛ/ΚΑ ΧΡΗΜ/ΡΙΑ- ΧΑ Α.Ε ΣΥΜ/ΧΩΝ

5.3 Ύψος και σύνθεση του ETR (Y1)

Για να διαπιστωθεί η σύνθεση του φόρου που πραγματικά επιβαρύνεται η επιχείρηση έγινε ταξινόμηση ανά έτος τις 25 επιχειρήσεις με την μεγαλύτερη

²⁸ Στις 26/10/2016 με Δελτίο Τύπου έγινε αναθεώρηση του Δείκτη FTSE/XA Large Cap διαγράφηκε η ΔΕΥΑΠ και εισήλθε η ΣΑΡΑΝΤΗΣ ΓΡ.

²⁹ Στις 23/11/2017 με Δελτίο Τύπου έγινε αναθεώρηση του Δείκτη FTSE/XA Large Cap διαγράφηκε η ΦΟΥΡΛΗΣ ΑΕ & η ΕΛΛΑΚΤΩΡ ΑΕ και εισήλθε η ΕΥΔΑΠ ΑΕ & η ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ

³⁰ Στις 26/05/2017 με Δελτίο Τύπου έγινε αναθεώρηση του Δείκτη FTSE/XA Large Cap διαγράφηκε η ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ λόγω χαμηλής ρευστότητας και εισήλθε η ΦΟΥΡΛΗΣ ΑΕ

³¹ Στις 28/04/2015 με Δελτίο Τύπου έγινε αναθεώρηση του Δείκτη FTSE/XA Large Cap διαγράφηκε η MARFIN INVESTMENT GROUP ΑΕ και εισήλθε η LAMDA DEVELOPMENT

ΠΜΣ Λογιστική, Χρηματοοικονομική και Διοικητική των Επιχειρήσεων

κεφαλαιοποίηση στο Χρηματιστήριο Αξιών της Αθήνας. Τις επιχειρήσεις που αποτελούν τον δείκτη FTSE Large Cap. Εξετάζονται το ύψος του φόρου και η διάρθρωση αυτού.

Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει την κατανομή των αναβαλλόμενων φόρων (έσοδο/έξοδο) ως ποσοστό προς τα Συνολικά Αποτελέσματα προ Φόρων καθώς και ως ποσοστό προς Αποτελέσματα προ Φόρων που εμφανίζουν μόνο αναβαλλόμενους φόρους έσοδα ή έξοδα.

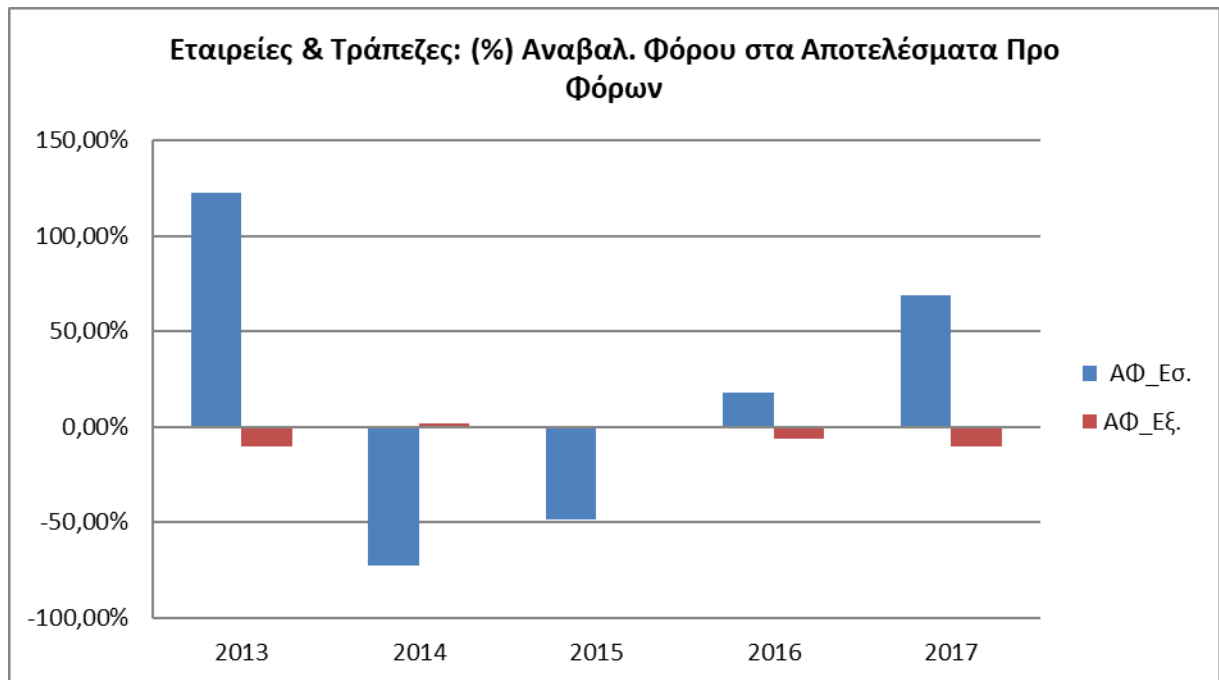
Αυτό που είναι άμεσα αντιληπτό είναι ότι έκλεισαν με ζημιά οι χρήσεις 2014 και 2015. Επιπλέον παρατηρείτε αυξημένο ποσοστό αναβαλλόμενου φόρου έσοδο στη χρήση 2013 που φτάνει σε ποσοστό 122,30% των συνολικών αποτελεσμάτων προ φόρων. Στο σύνολο της πενταετίας σε 124 χρήσεις με αναβαλλόμενο φόρο έσοδο καλύπτεται σε ποσοστό 205,89% των αποτελεσμάτων προ φόρων και σε ποσοστό 114,36% για τις 76 χρήσεις που έχουν μόνο αναβαλλόμενους φόρους έσοδα. Αντίστοιχα οι αναβαλλόμενοι φόροι έξοδα είναι 12,58% συνολικά και 15,72% σε 48 χρήσεις που παρουσιάζουν μόνο αναβαλλόμενους φόρους έξοδα.

Πίνακας 5.2 Αναβαλλόμενοι Φόροι (Έσοδα /Έξοδα)

Εταιρείες & Τράπεζες												
Χρήση	Εταιρ. - Χρήσεις (Ε.Χ)	Σύνολο Αποτελεσμάτων Προ Φόρων (Α.Π.Φ.)	Αναβαλλόμενος Φόρος - Έσοδο (ΑΦ_Εσ)			ΑΦ_Εσ . ως (%) των Συνολ. Α.Π.Φ.	ΑΦ_Εσ. ως (%) στα ΑΠΦ εταιρειών με (ΑΦ_Εσ.)	Αναβαλλόμενος Φόρος - Έξοδα (ΑΦ_Εξ)			ΑΦ_Εξ. ως (%) των συνολ. Α.Π.Φ.	ΑΦ_Εξ. ως (%) στα Α.Π.Φ. εταιρειών με (ΑΦ_Εξ)
			Ε.Χ.	Α.Π.Φ. Εταιρειών με ΑΦ_Εσ.	ΑΦ_Εσ.			Ε.Χ.	Α.Π.Φ. - Εταιρειών με ΑΦ_Εξ.	ΑΦ_Εξ.		
2013	25	2.841.155.757	15	2.742.501.163	3.474.756.093	122,30%	126,70%	10	98.654.594	-301.417.961	-10,61%	-305,53%
2014	25	-6.073.325.009	15	-7.388.742.239	4.411.823.000	-72,64%	-59,71%	10	1.315.417.230	-94.667.789	1,56%	-7,20%
2015	25	-8.852.479.550	18	-9.614.513.840	4.280.262.559	-48,35%	-44,52%	7	762.034.290	-68.894.376	0,78%	-9,04%
2016	25	2.861.277.183	15	1.234.931.082	501.948.500	17,54%	40,65%	10	1.626.346.101	-174.798.982	-6,11%	-10,75%
2017	24	2.300.937.153	13	562.469.349	1.583.689.074	68,83%	281,56%	11	1.738.467.804	-231.099.013	-10,04%	-13,29%
Σύνολ.	124	-6.922.434.465	76	-12.463.354.485	14.252.479.226	-205,89%	-114,36%	48	5540920020	-870.878.121	12,58%	-15,72%

Διαγραμματικά αποτυπώνεται στο παρακάτω γράφημα.

**Η πραγματική φορολογική επιβάρυνση των εισηγμένων επιχειρήσεων:
Η περίπτωση του FTSE /Athex Large Cap του Χρηματιστηρίου Αθηνών**

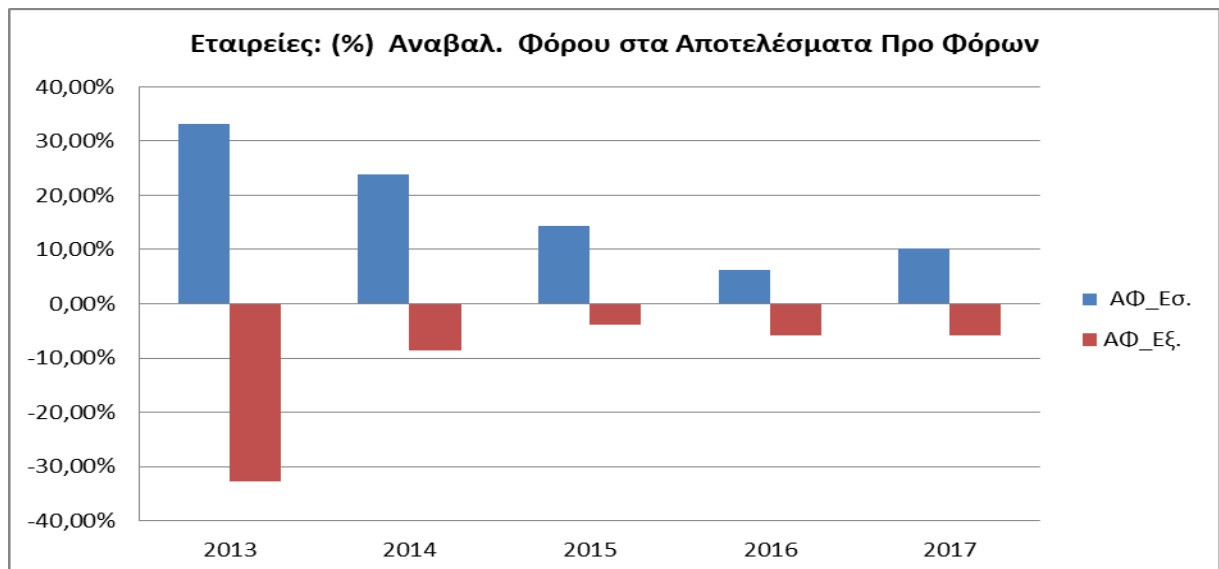
Διάγραμμα 5.1 Αναβαλλόμενοι Φόροι Έσοδα Έξοδα

Ακολουθεί μια ανάλυση για τις εταιρείες χωρίς τη συμμετοχή των τραπεζικών επιχειρήσεων. Με την απουσία αυτών, το Σύνολο Αποτελεσμάτων προ Φόρων έχει θετικό πρόσημο. Ακραίες τιμές παρατηρούνται στη χρήση 2013 στο ποσοστό των Αναβαλλόμενων Φόρων Εξόδων στα Αποτελέσματα προ Φόρων στις εταιρείες με αναβαλλόμενο φόρο έξοδα 305,53% και στη χρήση 2014 στο ποσοστό των Αναβαλλόμενων Φόρων Εσόδων στα Αποτελέσματα προ Φόρων στις εταιρείες με αναβαλλόμενο φόρο έσοδα 121,48%. Συνολικά στις 104 επιχειρήσεις και στο ποσό 9.930.198.535€ που αντιστοιχεί στο Σύνολο Αποτελεσμάτων προ Φόρων, ποσοστό 13,48% αντιστοιχεί σε αναβαλλόμενο φόρο έσοδο και ποσοστό 29,72% στις 59 επιχειρήσεις που έχουν αναβαλλόμενους φόρους έσοδα. Αντίστοιχα για τις επιχειρήσεις που έχουν αναβαλλόμενους φόρους έξοδα τα ποσοστά είναι 8,25% και 15,11%.

Πίνακας 5.3 Αναβαλλόμενοι Φόροι Έσοδα Έξοδα (πλην Τραπεζικών)

Εταιρείες (πλην Τραπεζικών)												
Χρήση	Εταιρ. - Χρήσεις (Ε.Χ.)	Σύνολο Αποτελεσμάτων Προ Φόρων (Α.Π.Φ.)	Αναβαλλόμενος Φόρος - Έσοδα (ΑΦ_Εσ)				Αναβαλλόμενος Φόρος - Έξοδα (ΑΦ_Εξ)				ΑΦ_Εξ. ως (%) των συνολ. Α.Π.Φ.	ΑΦ_Εξ. ως (%) στα Α.Π.Φ. εταιρειών με (ΑΦ_Εξ)
			Ε.Χ.	Α.Π.Φ. Εταιρειών με ΑΦ_Εσ.	ΑΦ_Εσ.	ΑΦ_Εσ. ως (%) των συνολ. Α.Π.Φ.	ΑΦ_Εσ. ως (%) στα ΑΠΦ εταιρειών με (ΑΦ_Εσ.)	Ε.Χ.	Α.Π.Φ. - Εταιρειών με ΑΦ_Εξ.	ΑΦ_Εξ.		
2013	21	920.297.757	11	821.643.163	304.228.093	33,06%	37,03%	10	98.654.594	-301.417.961	-32,75%	-305,53%
2014	21	1.099.033.991	11	-216.383.239	262.872.000	23,92%	-121,48%	10	1.315.417.230	-94.667.789	-8,61%	-7,20%
2015	21	1.818.899.450	14	1.056.865.160	259.743.559	14,28%	24,58%	7	762.034.290	-68.894.376	-3,79%	-9,04%
2016	21	2.791.736.183	12	1.252.390.082	175.846.500	6,30%	14,04%	9	1.539.346.101	-163.798.982	-5,87%	-10,64%
2017	20	3.300.231.153	11	1.589.883.349	335.926.074	10,18%	21,13%	9	1.710.347.804	-190.866.013	-5,78%	-11,16%
Σύνολ.	104	9.930.198.535	59	4.504.398.515	1.338.616.226	13,48%	29,72%	45	5.425.800.020	-819.645.121	-8,25%	-15,11%

Διαγραμματικά αποτυπώνεται όπως παρακάτω

Διάγραμμα 5.2 Αναβαλλόμενοι Φόροι Έσοδα Έξοδα (πλην Τραπεζικών)

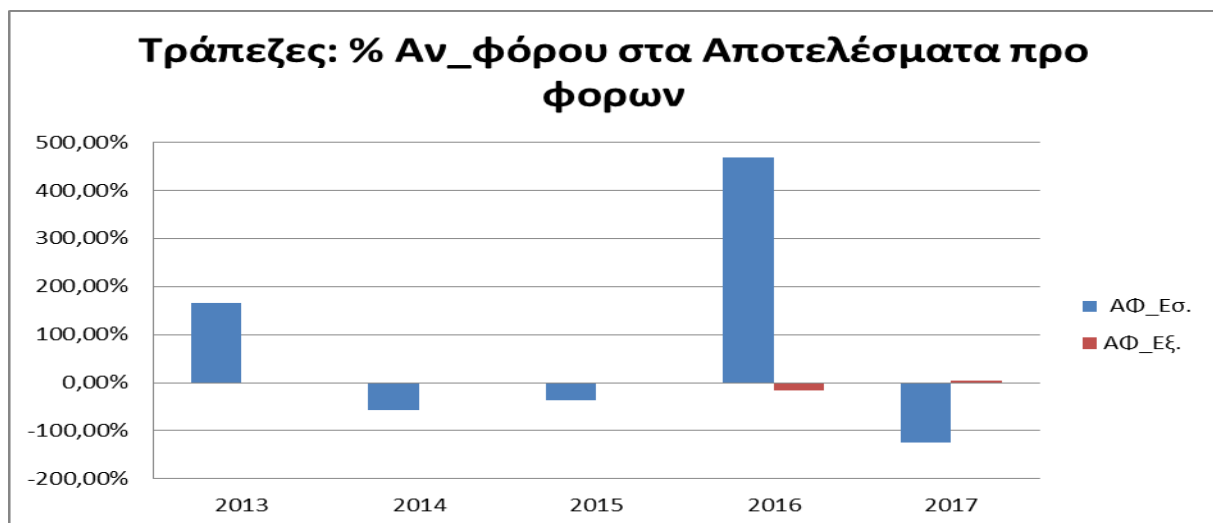
**Η πραγματική φορολογική επιβάρυνση των εισηγμένων επιχειρήσεων:
Η περίπτωση του FTSE /Athex Large Cap του Χρηματιστηρίου Αθηνών**

Για να είναι ολοκληρωμένη η εικόνα αναλύονται οι επιχειρήσεις που εμπεριέχονται στον τραπεζικό κλάδο. Κερδοφόρα είναι η χρήση 2013 και 2016. Η ύπαρξη υψηλών ποσών στους αναβαλλόμενους φόρους έχει και ακραίες τις ποσοστιαίες τιμές.

Πίνακας 5.4 Αναβαλλόμενοι Φόροι Έσοδα Έξοδα (Τραπεζικών)

Τράπεζες												
Χρήση	Εταιρ.- Χρήσεις (Ε.Χ.)	Σύνολο Αποτελεσμάτων Προ Φόρων (Α.Π.Φ.)	Αναβαλλόμενος Φόρος - Έσοδο (ΑΦ_Εσ)			ΑΦ_Εσ. ως (%) των Συνολ. Α.Π.Φ.	ΑΦ_Εσ. ως (%) στα ΑΠΦ εταιρειών με (ΑΦ_Εσ)	Αναβαλλόμενος Φόρος - Έξοδο (ΑΦ_Εξ.)			ΑΦ_Εξ. ως (%) των συνολ. Α.Π.Φ.	ΑΦ_Εξ. ως (%) στα Α.Π.Φ. εταιρειών με (ΑΦ_Εξ)
			Ε.Χ.	Α.Π.Φ. Εταιρειών με ΑΦ_Εσ.	ΑΦ_Εσ.			Ε.Χ.	Α.Π.Φ. - Εταιρειών με ΑΦ_Εξ.	ΑΦ_Εξ.		
2013	4	1.920.858.000	4	1.920.858.000	3.170.528.000	165,06%	165,06%	0	0	0	0,00%	0,00%
2014	4	-7.172.359.000	4	-7.172.359.000	4.148.951.000	-57,85%	-57,85%	0	0	0	0,00%	0,00%
2015	4	-10.671.379.000	4	-10.671.379.000	4.020.519.000	-37,68%	-37,68%	0	0	0	0,00%	0,00%
2016	4	69.541.000	3	-17.459.000	326.102.000	468,93%	-1867,82%	1	87.000.000	-11.000.000	-15,82%	-12,64%
2017	4	-999.294.000	2	-1.027.414.000	1.247.763.000	-124,86%	-121,45%	2	28.120.000	-40.233.000	4,03%	-143,08%
Σύνολ.	20	-16.852.633.000	17	-16.967.753.000	12.913.863.000	-76,63%	-76,11%	3	115.120.000	-51.233.000	0,30%	-44,50%

Ο παραπάνω πίνακας αποτυπώνεται διαγραμματικά στο γράφημα 5

Διάγραμμα 5.3 Αναβαλλόμενοι Φόροι Έσοδα Έξοδα (Τραπεζικών)

ΠΜΣ Λογιστική, Χρηματοοικονομική και Διοικητική των Επιχειρήσεων

Για την ίδια περίοδο εξετάζεται ο αναβαλλόμενος φόρος κατηγοριοποιημένος ανά υπερκλάδο. Στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνονται όλες οι επιχειρήσεις.

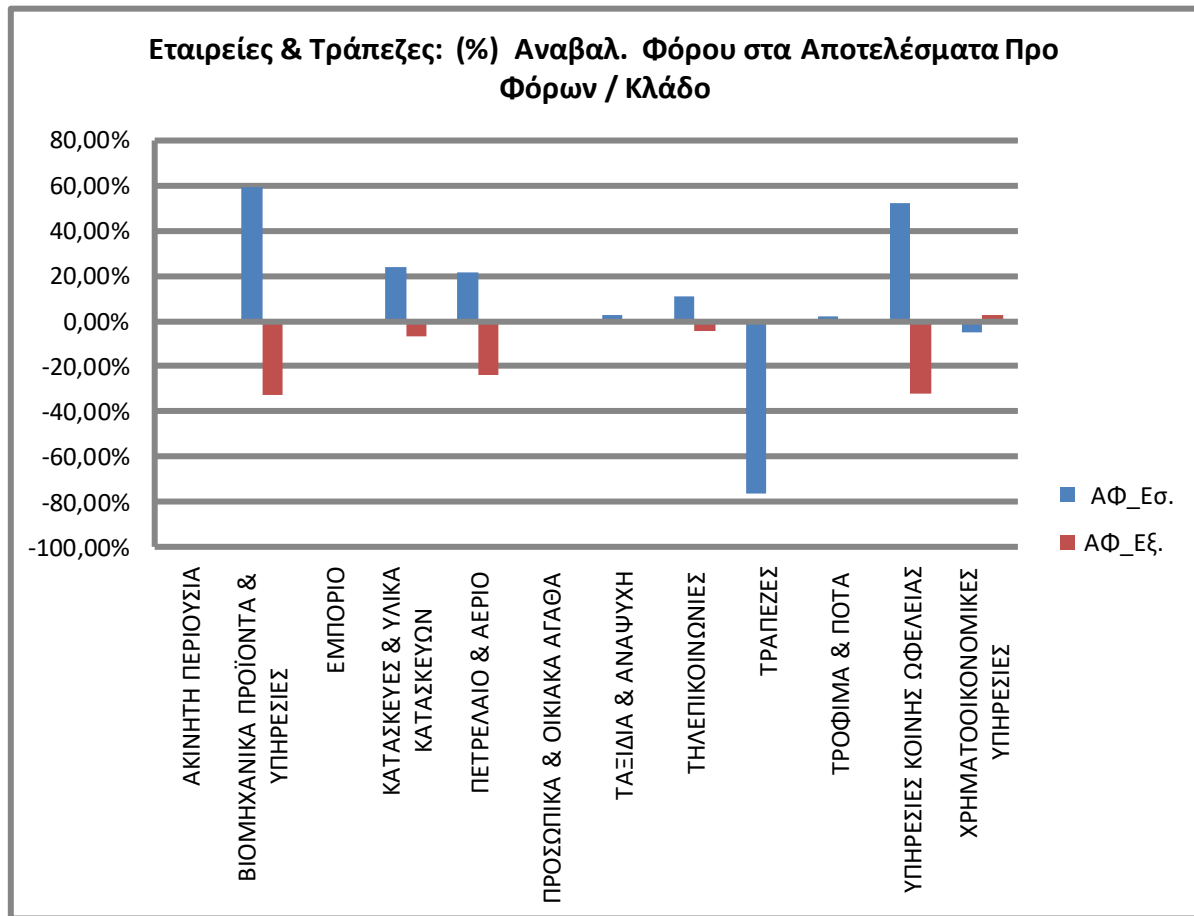
Πίνακας 5.5 Αναβαλλόμενοι Φόροι ανά κλάδο

Εταιρείες & Τράπεζες														
ΥΠΕΡ-ΚΛΑΔΟΙ ΑΣΕ	Εταιρ. - Χρήσεις (Ε.Χ.)	Σύνολ. Αποτελεσμάτα Προ Φόρων (Α.Π.Φ.)	Συνολ. Αναβαλλόμενος Φόρος - Έξοδα / Εσοδο (ΑΦ_Εξ./ ΑΦ_Εσ.)	(%) ΑΦ_Εξ. / ΑΦ_Εσ. στα Α.Π.Φ.	Αναβαλλόμενος Φόρος - Έσοδο (ΑΦ_Εσ.)			ΑΦ_Εσ. ως (%) των Συνολ. Α.Π.Φ.	ΑΦ_Εσ. ως (%) στα ΑΠΦ εταιρειών με (ΑΦ_Εσ.)	Αναβαλλόμενος Φόρος - Έξοδο (ΑΦ_Εξ.)			ΑΦ_Εξ. ως (%) των συνολ. Α.Π.Φ.	ΑΦ_Εξ. ως (%) στα Α.Π.Φ. εταιρειών με (ΑΦ_Εξ.)
					Ε.Χ.	Α.Π.Φ. Εταιρειών με ΑΦ_Εσ.	ΑΦ_Εσ.			Ε.Χ.	Α.Π.Φ. - Εταιρειών με ΑΦ_Εξ.	ΑΦ_Εξ.		
ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	5	229.608.000	-23.000	-0,01%	1	67.501.000	0	0,00%	0,00%	4	162.107.000	-23.000	-0,01%	-0,01%
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	14	156.194.640	41.837.729	26,79%	6	170.213.617	92.771.223	59,39%	54,50%	8	-14.018.977	-50.933.494	-32,61%	363,32%
ΕΜΠΟΡΙΟ	5	1.311.198.501	0	0,00%	5	1.311.198.501		0,00%	0,00%	0	0	0	0,00%	0,00%
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ & ΥΛΙΚΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ	20	890.759.000	154.918.000	17,39%	13	335.006.000	214.167.000	24,04%	63,93%	7	555.753.000	-59.249.000	-6,65%	-10,66%
ΠΕΤΡΕΛΙΟ & ΑΕΡΙΟ	10	1.295.197.000	-29.156.000	-2,25%	5	-441.810.000	276.218.000	21,33%	-62,52%	5	1.737.007.000	-305.374.000	-23,58%	-17,58%
ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ & ΟΙΚΙΑΚΑ ΑΓΑΘΑ	5	701.230.454	-2.198.134	-0,31%	2	310.416.287	547.033	0,08%	0,18%	3	390.814.167	-2.745.167	-0,39%	-0,70%
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΑΝΑΨΥΧΗ	10	1.567.623.940	37.245.510	2,38%	7	997.030.110	43.936.970	2,80%	4,41%	3	570.593.830	-6.691.460	-0,45%	-1,17%
ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	5	1.383.600.000	85.000.000	6,14%	2	489.300.000	149.500.000	10,81%	30,55%	3	894.300.000	-64.500.000	-4,66%	-7,21%
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	20	-16.852.633.000	12.862.630.000	-76,32%	17	-16.967.753.000	12.913.863.000	-76,63%	-76,11%	3	115.120.000	-51.233.000	0,30%	-44,50%
ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ	5	2.025.900.000	28.600.000	1,41%	3	1.166.900.000	42.100.000	2,08%	3,61%	2	859.000.000	-13.500.000	-0,67%	-1,57%
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	15	940.725.000	191.321.000	20,34%	7	502.378.000	491.407.000	52,24%	97,82%	8	438.347.000	-300.086.000	-31,90%	-68,46%
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	10	-571.838.000	11.426.000	-2,00%	8	-403.735.000	27.969.000	-4,89%	-6,93%	2	-168.103.000	-16.543.000	2,89%	9,84%
Σύνολ.	124	-6.922.434.465	13.381.601.105	-193,31%	76	-12.463.354.485	14.252.479.226	-205,89%	-114,36%	48	5.540.920.020	-870.878.121	12,58%	-15,72%

Οι επιχειρήσεις που ανήκουν στον υπερκλάδο των Βιομηχανικών Προϊόντων και Υπηρεσιών που ανέρχεται στο 26,79% και οι Υπηρεσίες Κοινής Ωφέλειες στο 20,34%. Οι τράπεζες έχουν αναβαλλόμενους φόρους 76,32%.

**Η πραγματική φορολογική επιβάρυνση των εισηγμένων επιχειρήσεων:
Η περίπτωση του FTSE /Athex Large Cap του Χρηματιστηρίου Αθηνών**

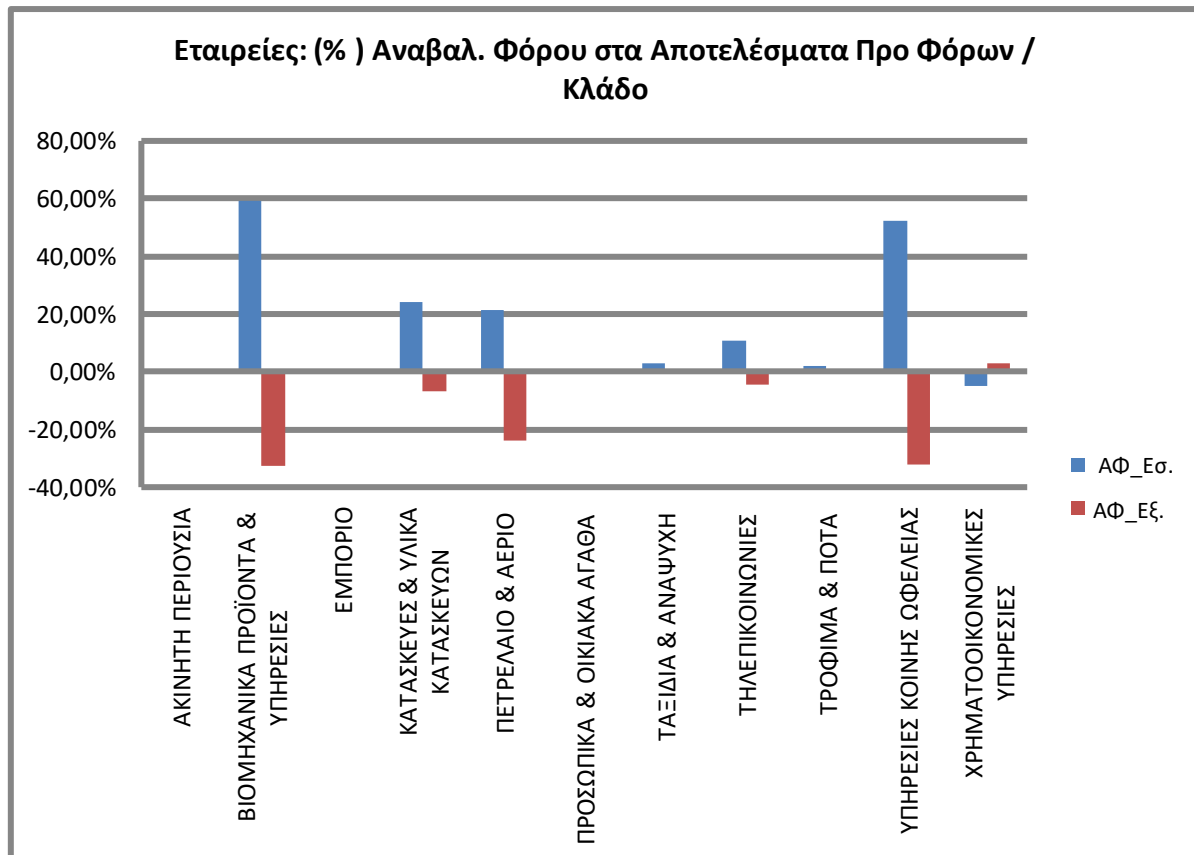
Διάγραμμα 5.4 Αναβαλλόμενοι Φόροι ανά κλάδο

Πίνακας 5.6 Αναβαλλόμενοι Φόροι ανά κλάδο (πλην Τραπεζικών)

Εταιρείες (πλην Τραπεζικών)														
ΥΠΕΡ-ΚΛΑΔΟΙ ΑΣΕ	Εταιρ. - Χρήσεις (Ε.Χ.)	Σύνολ. Αποτελεσμάτα Προ Φόρων (Α.Π.Φ.)	Σύνολ. Αναβαλλόμενος Φόρος - Έξοδο / Έσοδο (ΑΦ_Εξ./ ΑΦ_Εσ.)	ΑΦ_Εξ. / ΑΦ_Εσ. στα Α.Π.Φ.	Αναβαλλόμενος Φόρος - Έσοδο (ΑΦ_Εσ.)			ΑΦ_Εσ. ως (%) των Συναλ. Α.Π.Φ.	ΑΦ_Εσ. ως (%) στα ΑΠΦ εταιρειών με (ΑΦ_Εσ.)	Αναβαλλόμενος Φόρος - Έξοδο (ΑΦ_Εξ.)			ΑΦ_Εξ. ως (%) των συναλ. Α.Π.Φ.	ΑΦ_Εξ. ως (%) στα Α.Π.Φ. εταιρειών με (ΑΦ_Εξ.)
					Ε.Χ.	Α.Π.Φ. Εταιρειών με ΑΦ_Εσ.	ΑΦ_Εσ.			Ε.Χ.	Α.Π.Φ. - Εταιρειών με ΑΦ_Εξ.	ΑΦ_Εξ.		
ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	5	229.608.000	-23.000	-0,01%	1	67.501.000	0	0,00%	0,00%	4	162.107.000	-23.000	-0,01%	-0,01%
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	14	156.194.640	41.837.729	26,79%	6	170.213.617	92.771.223	59,39%	54,50%	8	-14.018.977	-50.933.494	-32,61%	363,32%
ΕΜΠΟΡΙΟ	5	1.311.198.501	0	0,00%	5	1.311.198.501	0	0,00%	0,00%	0	0	0	0,00%	0,00%
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ & ΥΛΙΚΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ	20	890.759.000	154.918.000	17,39%	13	335.006.000	214.167.000	24,04%	63,93%	7	555.753.000	-59.249.000	-6,65%	-10,66%
ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ & ΑΕΡΙΟ	10	1.295.197.000	-29.156.000	-2,25%	5	-441.810.000	276.218.000	21,33%	-62,52%	5	1.737.007.000	-305.374.000	-23,58%	-17,58%
ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ & ΟΙΚΙΑΚΑ ΔΕΔΩΔΑ	5	701.230.454	-2.198.134	-0,31%	2	310.416.287	547.033	0,08%	0,18%	3	390.814.167	-2.745.167	-0,39%	-0,70%
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΑΝΑΨΥΧΗ	10	1.567.623.940	37.245.510	2,38%	7	997.030.110	43.936.970	2,80%	4,41%	3	570.593.830	-6.691.460	-0,43%	-1,17%
ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	5	1.383.600.000	85.000.000	6,14%	2	489.300.000	149.500.000	10,81%	30,55%	3	894.300.000	-64.500.000	-4,66%	-7,21%
ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ	5	2.025.900.000	28.600.000	1,41%	3	1.166.900.000	42.100.000	2,08%	3,61%	2	859.000.000	-13.500.000	-0,67%	-1,57%
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	15	940.725.000	191.321.000	20,34%	7	502.378.000	491.407.000	52,24%	97,82%	8	438.347.000	-300.086.000	-31,90%	-68,46%
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	10	-571.838.000	11.426.000	-2,00%	8	-403.735.000	27.969.000	-4,89%	-6,93%	2	-168.103.000	-16.543.000	2,89%	9,84%
Σύνολ.	104	9.930.198.535	518.971.105	5,23%	59	4.504.398.515	1.338.616.226	13,48%	29,72%	45	5.425.800.020	-819.645.121	-8,25%	-15,11%

Στον ίδιο πίνακα χωρίς να περιλαμβάνει τις τράπεζες υπάρχουν δεδομένα από 104 εταιρικές χρήσεις το διάστημα 2013 – 2017 για τις 59 από αυτές υπάρχουν Αναβαλλόμενοι Φόροι Έσοδα και 45 Αναβαλλόμενοι Φόροι Έξοδα. Στο σύνολο οι αναβαλλόμενοι φόροι έσοδα και έξοδα αντιστοιχούν στο 5,23% των εσόδων προ φόρων.

**Η πραγματική φορολογική επιβάρυνση των εισηγμένων επιχειρήσεων:
Η περίπτωση του FTSE /Athex Large Cap του Χρηματιστηρίου Αθηνών**

Διάγραμμα 5.5 Αναβαλλόμενοι. Φόροι ανά κλάδο (πλην Τραπεζικών)

Στο πίνακα 5.7 παρουσιάζονται συνοπτικά ανά κλάδο σε απόλυτες τιμές ο Μέσος Όρος, η Τυπική Απόκλιση, το Ελάχιστο, η Διάμεσος και το Μέγιστο των αναβαλλόμενων φόρων.

Πίνακας 5.7 Κατανομή Αναβαλλόμενου Φόρου (Έσοδα /Εξοδα) ανά κλάδο

Ποσά	Σύνολα	Παρατηρήσεις	Μέσος όρος	Τυπική Απόκλιση	Ελάχιστο	Διάμεσος	Μέγιστο
ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	-46.000	5	-9.200	11.367	-26.000	-2.000	0
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	-9.095.765	14	-649.698	20.673.962	-37.932.000	-867.980	53.289.000
ΕΜΠΟΡΙΟ	0	5	0	0	0	0	0
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ & ΥΛΙΚΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ	95.669.000	20	4.783.450	24.654.867	-57.938.000	4.682.000	71.869.000
ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ & ΑΕΡΙΟ	-334.530.000	10	-33.453.000	125.937.370	-250.194.000	-2.011.000	125.516.000
ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ & ΟΙΚΙΑΚΑ ΑΓΑΘΑ	-4.943.301	5	-988.660	1.660.874	-3.303.922	-1.450	475.599
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΑΝΑΨΥΧΗ	30.554.050	10	3.055.405	7.049.119	-11.642.000	2.668.500	11.143.000
ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	20.500.000	5	4.100.000	77.396.964	-70.800.000	-21.200.000	129.700.000
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	12.811.397.000	20	640.569.850	512.515.282	-74.466.000	727.907.000	1.617.000.000
ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ	15.100.000	5	3.020.000	16.822.663	-15.600.000	2.600.000	22.700.000
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	-108.765.000	15	-7.251.000	146.075.366	-458.314.000	-666.000	226.350.000
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	-5.117.000	10	-511.700	11.815.557	-31.456.000	243.000	11.912.000
Σύνολα	12.510.722.984	124	100.892.927	145.543.776	-458.314.000	-725	1.617.000.000

ΠΜΣ Λογιστική, Χρηματοοικονομική και Διοικητική των Επιχειρήσεων

Στο πίνακα 5.8 παρουσιάζονται συνοπτικά ανά κλάδο σε απόλυτες τιμές ο Μέσος Όρος, η Τυπική Απόκλιση, το Ελάχιστο, η Διάμεσος και το Μέγιστο του Τρέχων φόρου.

Πίνακας 5.8 Κατανομή Τρέχων Φόρου ανά κλάδο

Ποσά	Σύνολα	Παρατηρήσεις	Μέσος όρος	Τυπική Απόκλιση	Ελάχιστο	Διάμεσος	Μέγιστο
ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	-16.795.000	5	-3.359.000	2.879.260	-7.834.000	-1.477.000	-1.346.000
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	-147.415.234	14	-10.529.660	8.994.040	-26.333.000	-7.703.797	254.000
ΕΜΠΟΡΙΟ	-362.535.226	5	-72.507.045	19.441.119	-103.379.262	-70.191.075	-50.127.678
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ & ΥΛΙΚΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ	-604.678.000	20	-30.233.900	24.238.208	-80.520.000	-22.930.500	-391.000
ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ & ΑΕΡΙΟ	-406.510.000	10	-40.651.000	51.770.534	-139.068.000	-12.776.000	-1.708.000
ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ & ΟΙΚΙΑΚΑ ΑΓΑΘΑ	-166.711.554	5	-33.342.311	9.629.122	-42.775.496	-32.588.653	-20.089.161
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΑΝΑΨΥΧΗ	-279.935.500	10	-27.993.550	48.721.692	-100.835.000	-22.747.235	25.226.970
ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	-618.000.000	5	-123.600.000	35.363.682	-171.500.000	-107.200.000	-88.500.000
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	-749.312.000	20	-37.465.600	34.286.571	-133.000.000	-28.962.500	36.868.000
ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ	-487.900.000	5	-97.580.000	25.876.476	-130.600.000	-93.200.000	-67.200.000
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	-575.780.000	15	-38.385.333	54.797.277	-187.771.000	-14.478.000	-4.899.000
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	-63.172.000	10	-6.317.200	4.245.667	-16.915.000	-5.289.000	-2.140.000
Σύνολα	-4.478.744.514	124	-36.118.907	18.516.645	-187.771.000	-22.838.868	36.868.000

Τέλος στο πίνακα 5.9 παρουσιάζονται συνοπτικά ανά κλάδο σε απόλυτες τιμές ο Μέσος Όρος, η Τυπική Απόκλιση, το Ελάχιστο, η Διάμεσος και το Μέγιστο των λοιπών φόρων.

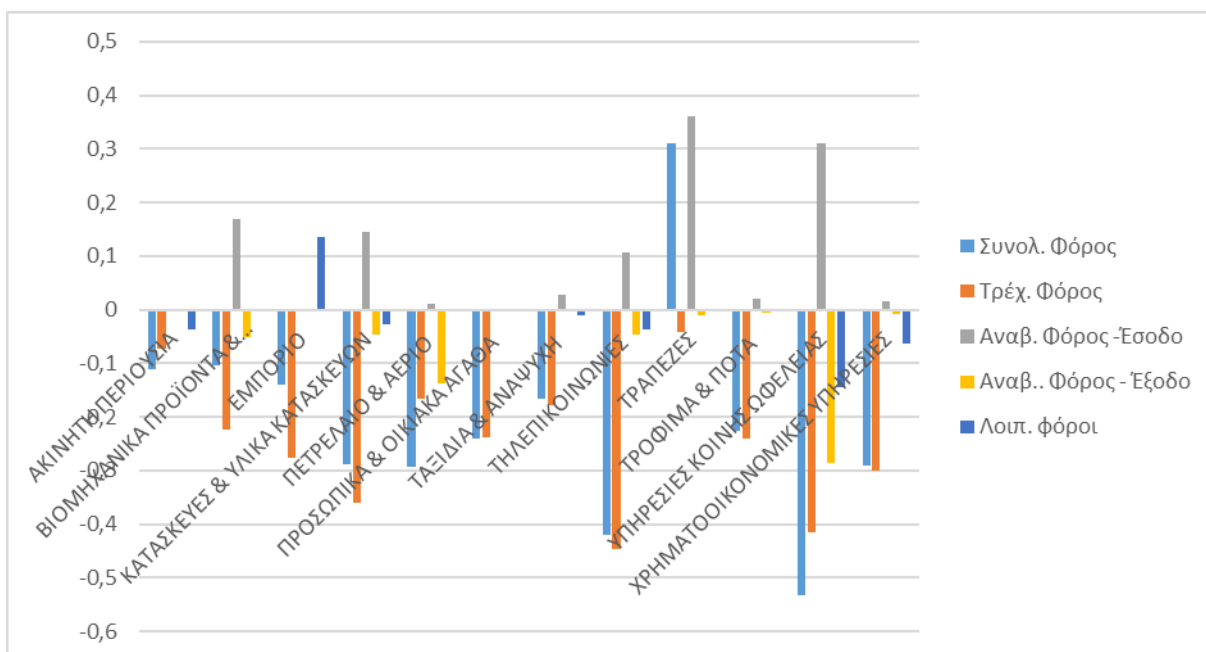
Πίνακας 5.9 Κατανομή Λοιποί Φόροι ανά κλάδο

Ποσά	Σύνολα	Παρατηρήσεις	Μέσος όρος	Τυπική Απόκλιση	Ελάχιστο	Διάμεσος	Μέγιστο
ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	-8.502.000	5	-1.700.400	1.692.338	-4.051.000	-1.371.000	-92.000
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	-300.000	14	-21.429	128.954	-448.000	0	148.000
ΕΜΠΟΡΙΟ	178.770.397	5	35.754.079	21.497.506	2.769.769	44.973.870	57.395.063
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ & ΥΛΙΚΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ	-33.646.000	20	-1.682.300	3.839.986	-16.706.000	-800.000	2.350.000
ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ & ΑΕΡΙΟ	-7.238.000	10	-723.800	1.362.238	-4.403.000	-211.500	0
ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ & ΟΙΚΙΑΚΑ ΑΓΑΘΑ	0	5	0	0	0	0	0
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΑΝΑΨΥΧΗ	-17.437.000	10	-1.743.700	7.085.098	-21.567.000	0	4.130.000
ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	-49.700.000	5	-9.940.000	22.226.516	-49.700.000	0	0
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	376.920.000	20	18.846.000	70.362.927	-15.638.000	0	312.000.000
ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ	0	5	0	0	0	0	0
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	-170.146.000	15	-11.343.067	22.623.202	-71.420.000	-480.000	578.000
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	-7.054.000	10	-705.400	940.367	-2.432.000	-196.000	0
Σύνολα	261.667.397	124	2.110.221	18.516.645	-71.420.000	0	312.000.000

**Η πραγματική φορολογική επιβάρυνση των εισηγμένων επιχειρήσεων:
Η περίπτωση του FTSE /Athex Large Cap του Χρηματιστηρίου Αθηνών**

5.4 Κλάδος δραστηριότητας και ETR (Y2)

Στην πενταετία 2013 - 2017 παρατηρείτε ότι τη μεγαλύτερη φορολογική επιβάρυνση έχουν οι επιχειρήσεις των υπερκλάδων Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας, Τηλεπικοινωνιών, Κατασκευών και Πετρελαίου & Αερίου. Από τη δομή που αποτελεί τον συνολικό φόρο, όπως διατυπώνεται στο γράφημα 5.5, το μεγαλύτερο βάρος το έχει ο τρέχον φόρος. Γίνεται έτσι αντιληπτό ότι στις εν λόγω επιχειρήσεις υπάρχει μεγάλη κερδοφορία.

Διάγραμμα 5.6 Ποσοστιαία κατανομή φόρων ανά υπερκλάδο

Πράγματι στον πίνακα 5.10 αποτυπώνονται τα ποσοστά που αποτελούν το συνολικό φόρο. Συγκεκριμένα για τον υπερκλάδο Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας σε ποσοστό 53,34% των κερδών προ φόρου που αποτελεί τον συνολικό φόρο, το 41,42% αποτελεί τον τρέχον φόρο. Αντίστοιχα για τον υπερκλάδο Πετρελαίου και Αερίων τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 29,34% και 16,53%. Υψηλό ποσοστό τρέχον φόρου παρατηρείται στον υπερκλάδο των Τηλεπικοινωνιών όπως και των Κατασκευών. Ο συνολικός φόρος όμως είναι χαμηλότερος διότι συμψηφίζεται σ' αυτόν ο αναβαλλόμενος φόρος έσοδο. Συγκεκριμένα έχουμε συνολικό σε ποσοστό 42,11% των κερδών προ φόρων

ΠΜΣ Λογιστική, Χρηματοοικονομική και Διοικητική των Επιχειρήσεων

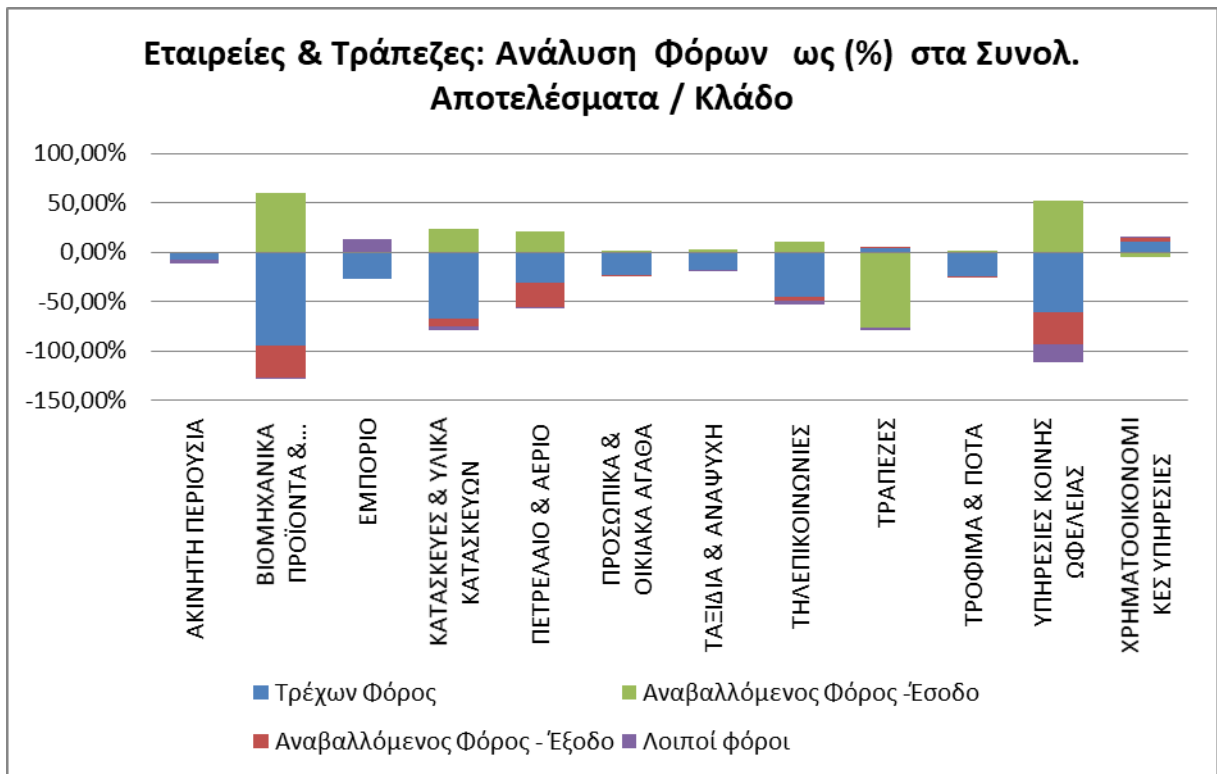
εκ των οποίων το 44,67% είναι τρέχον φόρος και 10,81% αναβαλλόμενο φόρο έσοδο για τις τηλεπικοινωνίες και 28,84%, 36,10% και 14,64% αντίστοιχα για τις εταιρείες που δραστηριοποιούνται στις κατασκευές.

Πίνακας 5.10 Ποσοστιαία Διάρθρωση φόρων στα κέρδη προ φόρων

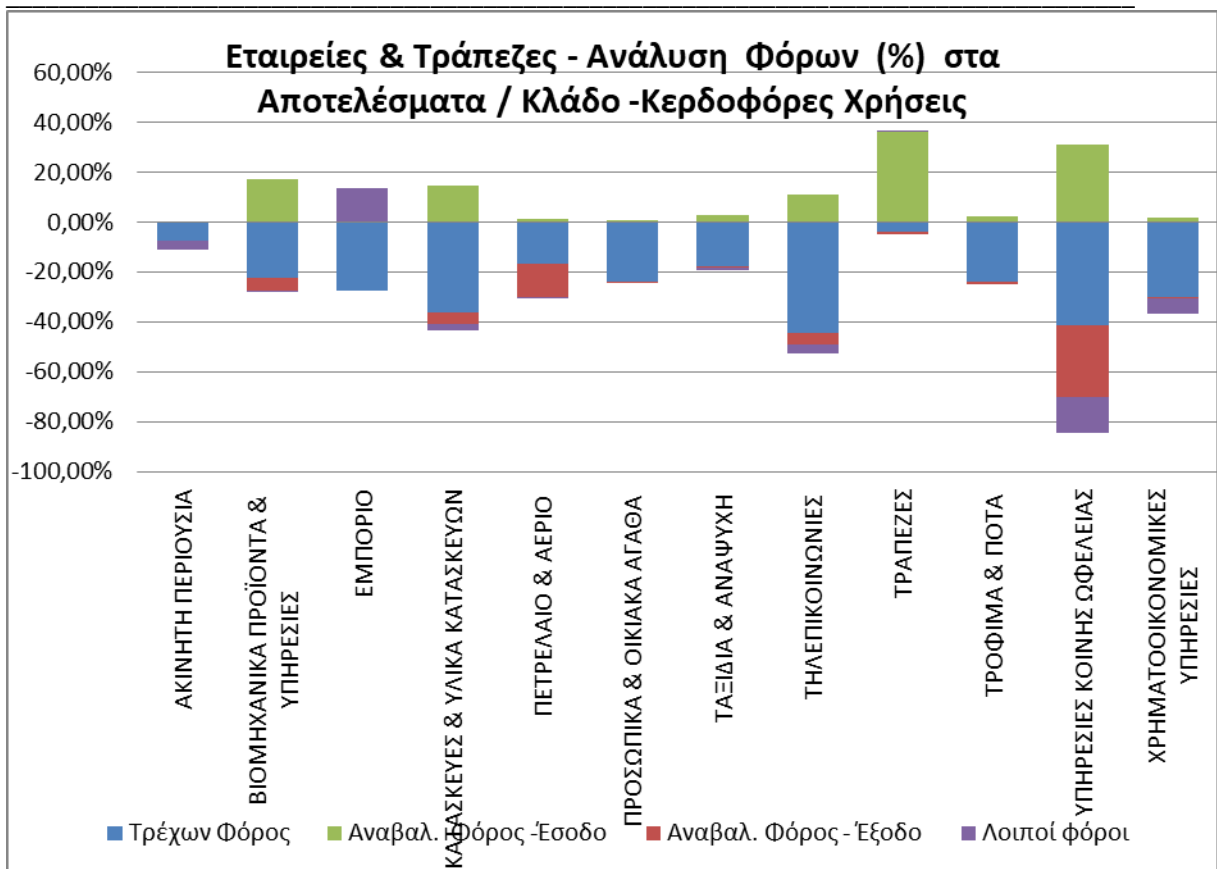
ΥΠΕΡΚΛΑΔΟΣΕ	Αριθμ. Εταιρ. Χρήσεων	Κερδοφόρες - Κέρδη Προ Φόρων / Κλάδο						Ζημιόγones - Ζημιές Προ Φόρων / Κλάδο						
		ΚΕΡΑΗ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ	Συνολικός Φόρος	Τρέχων Φόρος	Αναβαλ. Φόρος - Έσοδο	Αναβαλ. Φόρος - Έσοδο	Λοιποί φόροι	ΖΗΜΙΕΣ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ	Συνολικός Φόρος	Τρέχων Φόρος	Αναβαλ. Φόρος - Έσοδο	Αναβαλλόμενος Φόρος - Έσοδο	Λοιποί φόροι	
ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	5	229.608.000	-11,03%	-7,31%	0,00%	-0,01%	-3,70%	0	-1.010.940.000	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	11	475.049.640	-10,50%	-22,33%	17,00%	-5,11%	-0,06%	3	-475.884.408	17,57%	12,97%	-3,76%	8,36%	0,00%
ΕΜΠΟΡΙΟ	5	1.311.198.501	-14,02%	-27,65%	0,00%	0,00%	13,63%	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ & ΥΛΙΚΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ	14	1.129.356.000	-28,84%	-36,10%	14,64%	-4,66%	-2,72%	6	-492.828.620	66,11%	82,57%	-20,45%	2,75%	1,24%
ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ & ΑΕΡΙΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ & ΟΙΚΙΑΚΑ ΑΓΑΘΑ	7	2.226.272.000	-29,34%	-16,53%	1,04%	-13,72%	-0,13%	3	-3.215.031	-22,58%	4,13%	-27,18%	0,00%	0,47%
5	701.230.454	-24,09%	-23,77%	0,08%	-0,39%	0,00%	0	-458.612.722	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΑΝΑΨΥΧΗ	10	1.567.623.940	-16,59%	-17,86%	2,80%	-0,43%	-1,11%	0	-62.450.250	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΣΙΕΣ	5	1.383.600.000	-42,11%	-44,67%	10,81%	-4,66%	-3,59%	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	6	4.618.978.000	31,07%	-4,11%	35,97%	-1,04%	0,25%	14	-49.466.501.000	-51,49%	2,61%	-52,41%	0,01%	-1,70%
ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ	5	2.025.900.000	-22,67%	-24,08%	2,08%	-0,67%	0,00%	0	-280.624.587	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	14	1.047.335.000	-53,34%	-41,42%	31,07%	-28,65%	-14,35%	1	-481.692.000	-3,84%	133,21%	-155,69%	0,00%	18,63%
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	5	112.649.000	-29,05%	-29,97%	1,65%	-0,72%	-6,26%	5	-3.743.895.159	3,81%	4,30%	-3,81%	2,30%	1,03%
Γενικό Άθροισμα	92	16.828.800.535	-11,12%	-20,63%	14,82%	-4,87%	-0,45%	32	-56.476.643.777	-46,44%	4,24%	-49,51%	0,22%	-1,39%

Στον αντίποδα των παραπάνω παρατηρήσεων υπάρχουν οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο τραπεζικό κλάδο. Λόγω της αναβαλλόμενης φορολογίας η συνολική φορολογική επιβάρυνση είναι θετική. Αξίζει επίσης να αναφερθεί ότι στις ζημιόγones χρήσεις υπάρχει υψηλό ποσοστό στο τμήμα του τρέχοντος φόρου. Το γεγονός δικαιολογείται έχοντας γνώση τη λογιστική και φορολογική βάση. Στην μεν παρουσιάζει ζημιές και στην άλλη κέρδη. Καλύτερη αποτύπωση των φόρων φαίνεται στα παρακάτω γραφήματα.

**Η πραγματική φορολογική επιβάρυνση των εισηγμένων επιχειρήσεων:
Η περίπτωση του FTSE /Athex Large Cap του Χρηματιστηρίου Αθηνών**

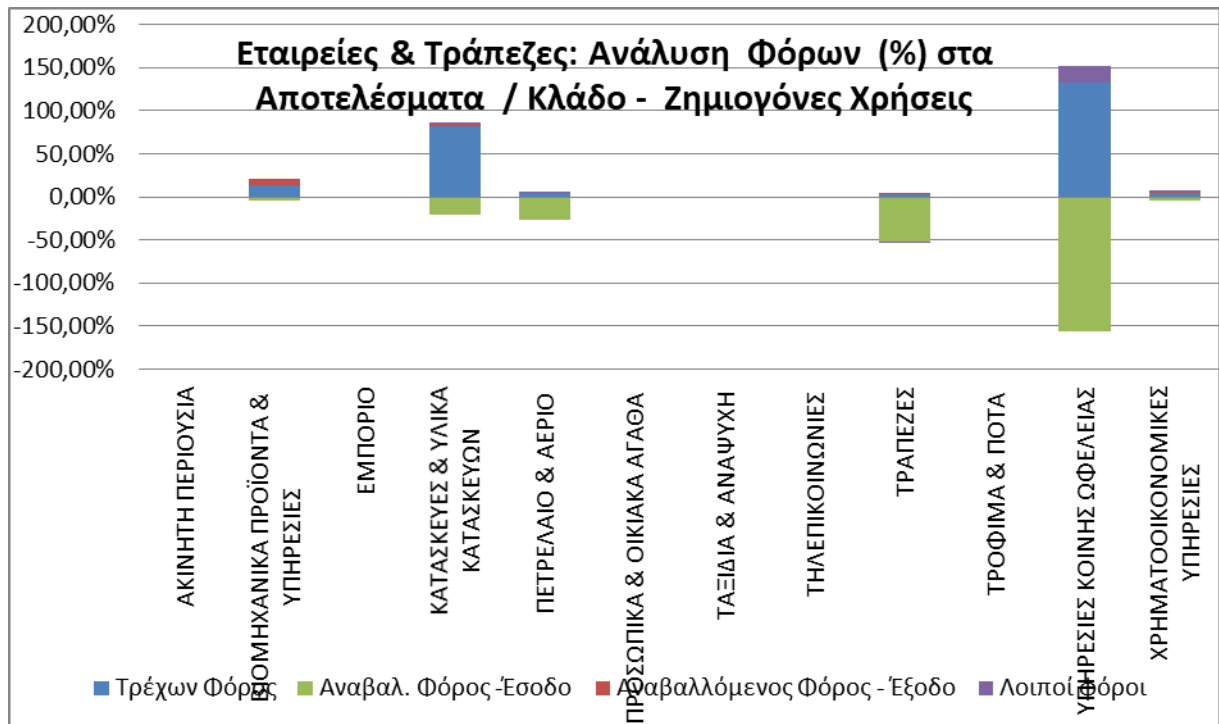
Διάγραμμα 5.7 Ποσοστιαία Διάρθρωση φόρων στα κέρδη προ φόρων

Διάγραμμα 5.8 Ποσοστιαία κατανομή φόρων ανά υπερκλάδο τις κερδοφόρες χρήσεις

**Η πραγματική φορολογική επιβάρυνση των εισηγμένων επιχειρήσεων:
Η περίπτωση του FTSE /Athex Large Cap του Χρηματιστηρίου Αθηνών**

Διάγραμμα 5.9 Ποσοστιαία κατανομή φόρων ανά υπερκλάδο τις ζημιογόνες χρήσεις

5.5 Ελεγκτική εταιρεία και ETR (Υ3)

Οι ελεγκτικές εταιρείες είναι αυτές που αποτελούν τον συνδετικό κρίκο μεταξύ αυτών που ασκούν την διοίκηση της εταιρείας και διαχειρίζονται την περιουσία της και αυτών που βρίσκονται έξω από αυτήν αλλά έχουν συμφέροντα στην εταιρεία ή χρειάζονται αξιόπιστες πληροφορίες γι' αυτήν.

Στην Ελλάδα η μορφή και οργάνωση του ελεγκτικού επαγγέλματος άλλαξε το 1992³². Οι πιο γνωστές ελεγκτικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον ελληνικό χώρο είναι οι Big 4³³ (Price Waterhouse Coopers, Deloitte, Ernst & Young, KPMG), η ΣΟΛ ΑΕ (Συνεργαζόμενοι Ορκωτοί Λογιστές ΑΕ), η Grant Thornton καθώς και άλλες ελληνικές και διεθνής εταιρείες.

Στους πίνακες που ακολουθούν γίνεται παρουσίαση των μεριδίων της αγοράς των ελεγκτικών εταιρειών κατά την περίοδο που εξετάζεται (2013 -2017).

Πίνακας 5.11 Ανάλυση μεριδίου αγοράς του δείκτη FTSE Large Cap

ΧΡΗΣΗ	BIG 4		GRANT THORNTON		ΣΟΛ		ΛΟΙΠΕΣ		ΣΥΝΟΛΑ	
	ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	%	ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	%	ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	%	ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	%	ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	%
2017	16	67%	5	21%	2	8%	1	4%	24	100%
2016	16	64%	5	20%	2	8%	2	8%	25	100%
2015	16	64%	5	20%	2	8%	2	8%	25	100%
2014	17	68%	5	20%	1	4%	2	8%	25	100%
2013	17	68%	5	20%	1	4%	2	8%	25	100%
ΣΥΝΟΛΑ	82	66%	25	20%	8	6%	9	7%	124	100%
ΠΟΣΟΣΤΑ	66%	66%	20%	20%	6%	6%	7%	7%	100%	100%

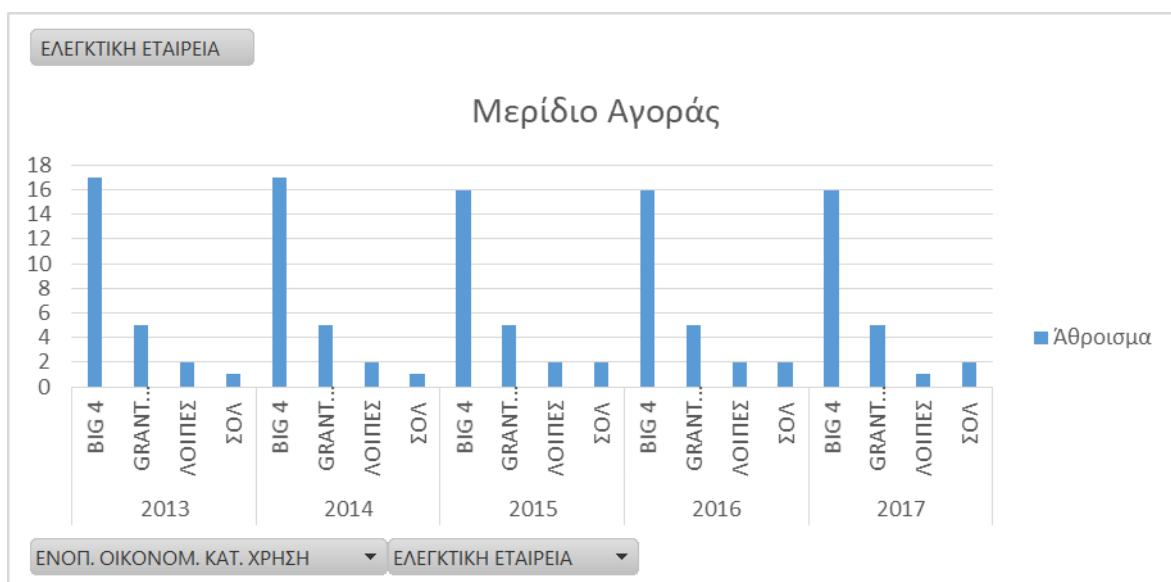
³² βλ. ΠΔ 226/1992

³³ Στη δεκαετία του '80 κυριαρχούσαν οι Big 8, συγκεκριμένα οι Arthur Andersen, Arthur Young & Co, Coopers & Lybrand, Ernst & Whinney, Deloitte Haskins & Sells, Klynveld Peat Marwick Goerdeler (KPMG), Price Waterhouse και Touche Ross. Το 1989, η Deloitte Haskins & Sells συγχωνεύθηκε με την Touche Ross στις ΗΠΑ για να δημιουργήσει την Deloitte & Touche και η Arthur Young & Co με την Ernst & Whinney δημιουργώντας την Ernst & Young (EY). Το 1998 η Price Waterhouse συγχωνεύτηκε με την Coopers & Lybrand και δημιούργησαν την Price Waterhouse Coopers. Το 2002, μετά το σκάνδαλο της Enron κατέρρευσε η Arthur Andersen μένοντας τέσσερις.

Η πραγματική φορολογική επιβάρυνση των εισηγμένων επιχειρήσεων:

Η περίπτωση του FTSE /Athex Large Cap του Χρηματιστηρίου Αθηνών

Στον παραπάνω πίνακα αποτυπώνεται το μερίδιο που κατέχουν οι ελεγκτικές εταιρείες στις εταιρείες που αποτελούν τον δείκτη FTSE Large Cap του Χρηματιστηρίου Αξιών της Αθήνας. Για να γίνει πιο εύκολη η κατανομή ταξινομούνται ανά έτος σε χρήσεις που έχουν ελεγχθεί και σε ποσοστό (%) ανά ελεγκτική εταιρεία. Οι εταιρείες χωρίζονται στις Big4 που αποτελούνται από τις 4 μεγαλύτερες παγκοσμίως ελεγκτικές εταιρείες, την Grant Thornton που κατέχει μεγάλο μερίδιο στην ελληνική αγορά, στην ΣΟΛ την μεγαλύτερη ελληνική εταιρεία και τη στήλη λοιπές αποτελούν οι υπόλοιπες ελληνικές και ξένες εταιρείες.

Διάγραμμα 5.10 Μερίδιο Αγοράς των Ελεγκτικών Εταιρειών

Όπως αποτυπώνεται στον παραπάνω πίνακα και γράφημα οι Big 4 κατέχουν το 66% των εταιρειών που αποτελούν τον εξεταζόμενο δείκτη. Η Grant Thornton το 20%, η ΣΟΛ το 6% και όλες οι άλλες το 8%. Επίσης όσον αφορά τον τραπεζικό υπερκλάδο οι Big4 κατέχουν το 100%.

Οι τύποι των ετήσιων εκθέσεων ελέγχου που διενεργούν οι ορκωτοί λογιστές κατατάσσονται στις ακόλουθες κατηγορίες.

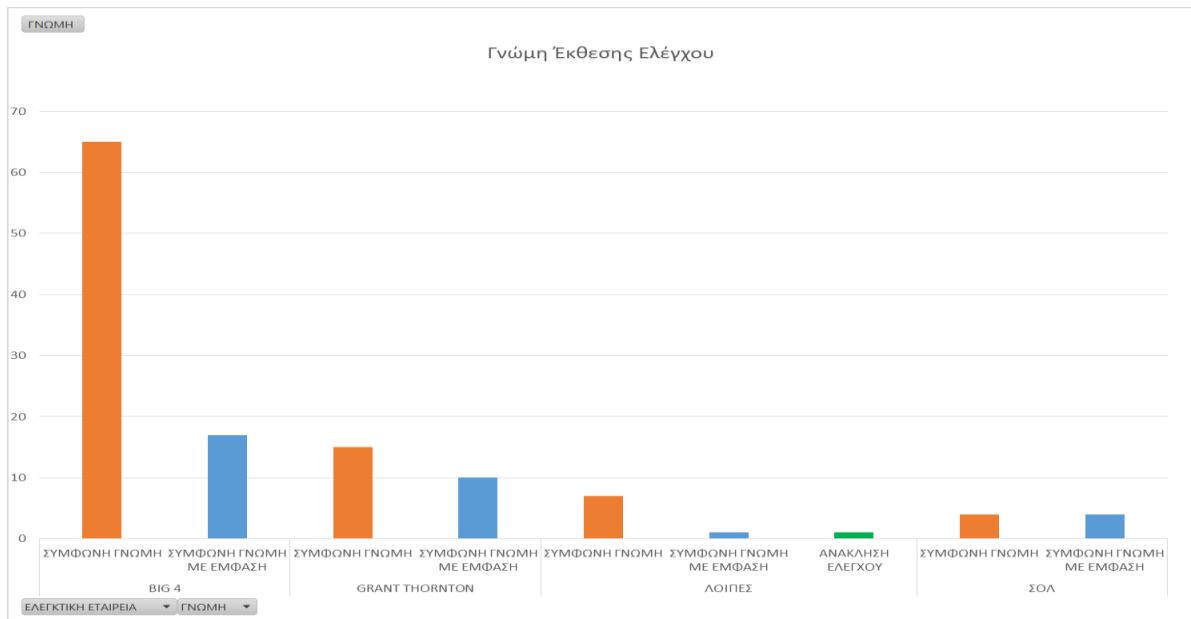
1. Σύμφωνη γνώμη
2. Σύμφωνη γνώμη με έμφαση
3. Σύμφωνη γνώμη με εξαίρεση

4. Άρνηση γνώμης και

5. Αρνητική γνώμη

Όπως γίνεται αντιληπτό από το παρακάτω γράφημα και από τον ακόλουθο πίνακα η σύμφωνη γνώμη εκφράζεται σε ποσοστό 73% επί του συνόλου. Επί του ποσοστού αυτού αναλογεί 71% στις Big4, 16% στη Grant Thornton, 4% στη ΣΟΛ και οι λοιπές 8%. Σύμφωνη γνώμη με έμφαση 26% επί του συνόλου εκ των οποίων αντιστοιχεί στις Big4 53%. Γενικά στις αποφάσεις της σύμφωνη γνώμη αντιστοιχεί σε ποσοστό 79%.

Για τις εκθέσεις σύμφωνης γνώμης με έμφαση το ποσοστό στη ΣΟΛ ανέρχεται σε 50% των εκθέσεων της και στην Grant Thornton σε 40%.

Διάγραμμα 5.11 Έκθεση ελέγχου ορκωτών λογιστών

Άξια αναφοράς είναι η περίπτωση του ομίλου Folli Follie. Ο ορκωτός ελεγκτής λογιστής της ECOVIS VTN Auditing ανακάλεσε την έκθεση ελέγχου των ενοποιημένων καταστάσεων. Τις καταστάσεις μέχρι και τη χρήση 2014 υπέγραψε η διεθνής ελεγκτική εταιρεία Baker Tilly. Αξιοσημείωτο ότι οι ελεγκτές που υπογράφαν τις εκθέσεις ελέγχου τις προηγούμενες χρήσεις είναι οι ίδιοι που υπογράφουν από τη χρήση 2015 – 2017.

**Η πραγματική φορολογική επιβάρυνση των εισηγμένων επιχειρήσεων:
Η περίπτωση του FTSE /Athex Large Cap του Χρηματιστηρίου Αθηνών**

Πίνακας 5.12 Έκθεση ελέγχου ορκωτών λογιστών

ΓΝΩΜΗ	BIG 4		GRANT THORNTON		ΣΟΛ		ΛΟΙΠΕΣ		ΣΥΝΟΛΑ	
	ΕΚΘΕΣΕΙΣ	%	ΕΚΘΕΣΕΙΣ	%	ΕΚΘΕΣΕΙΣ	%	ΕΚΘΕΣΕΙΣ	%	ΕΚΘΕΣΕΙΣ	%
ΣΥΜΦΩΝΗ ΓΝΩΜΗ	65	71%	15	16%	4	4%	7	8%	91	73%
ΣΥΜΦΩΝΗ ΓΝΩΜΗ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ	17	53%	10	31%	4	13%	1	3%	32	26%
ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	1	1%
ΣΥΝΟΛΑ	82	66%	25	20%	8	6%	9	7%	124	100%

6. Σύνοψη και Συμπεράσματα

Μετά την εξέταση των δεδομένων που δημοσίευσαν στις οικονομικές τους καταστάσεις οι επιχειρήσεις που αποτελούν τον χρηματιστηριακό δείκτη FTSE Large Cap του Χρηματιστηρίου Αξιών της Αθήνας κατά την περίοδο 2013 έως 2017 δύναται να αξιολογηθούν και να εξαχθούν συμπεράσματα

6.1 Σύνοψη

Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν να καταγράψει και να αναλύσει την πραγματική φορολογική επιβάρυνση μέσω του Effective Tax Rate (ETR).

Από την ανάλυση της Συνολικής Φορολογικής Επιβάρυνσης για την περίοδο 2013-2017 η μέση Φορολογική Επιβάρυνση (ETR) διαπιστώθηκε ότι ήταν 11,8% πολύ χαμηλότερα από το μέσο Ονομαστικό Φορολογικό Συντελεστή ο οποίος ήταν 27,8%, ενώ αντίστοιχα ο Τρέχων Φορολογικός Συντελεστής υπολογίστηκε στο 20,63%.

Από την έρευνα προκύπτει ότι οι τράπεζες μπορούν με τη χρήση της αναβαλλόμενης φορολογίας να έχουν θετικό συντελεστή ETR. Επιπλέον παρατηρείται ότι ο κλάδος που δραστηριοποιούνται οι επιχειρήσεις σχετίζεται με την Πραγματική Φορολογική Επιβάρυνση.

Τέλος όσον αφορά τις ελεγκτικές εταιρείες και το αν επηρεάζουν τα φορολογικά αποτελέσματα και την αναβαλλόμενη φορολογία η διαπίστωση που μπορεί να γίνει είναι ότι η Big 4 ελέγχει το μερίδιο της αγοράς που αφορά τις τράπεζες και τις πολυεθνικές σε ποσοστό 66% και 20% η GRANT THORNTON. Στις εταιρείες που ελέγχουν αυτές οι ελεγκτικές παρατηρείται η μεγαλύτερη ποσόστωση στη χρήση αναβαλλόμενων φόρων. Πιθανόν να είναι καθοριστικός παράγοντας η επιλογή ελεγκτικής.

6.2 Συνεισφορά και προτάσεις για συνέχιση της έρευνας

Τα παραπάνω ευρήματα μπορεί να βοηθήσουν στο κομμάτι της εταιρικής φορολογίας και να βοηθήσουν τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων. Πρόταση για μελλοντική έρευνα είναι να επεκταθεί σε επιχειρήσεις πέρα από τον συγκεκριμένο δείκτη καθώς και σε επιχειρήσεις εκτός χρηματιστηρίου. Επιπλέον μπορεί να ελεγχθεί η αναβαλλόμενη φορολογία σε σχέση με την χρηματοοικονομική μόχλευση.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

ΠΙΝΑΚΑΣ Α1

Φορολογικοί Συντελεστές

ΕΤΟΣ	ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ
2000	35%
2001	35%
2002	35%
2003	35%
2004	35%
2005	32%
2006	29%
2007	25%
2008	25%
2009	25%
2010	24%
2011	20%
2012	20%
2013	26%
2014	26%
2015	29%
2016	29%
2017	29%

**Η πραγματική φορολογική επιβάρυνση των εισηγμένων επιχειρήσεων:
Η περίπτωση του FTSE /Athex Large Cap του Χρηματιστηρίου Αθηνών**

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αγγελόπουλος, Α., (1928). *Αρχείον Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών*, Τόμος 8,
- Γκίνογλου, Δ. & Ταχυνάκης, Π. (2004). *Λογιστική Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων*. 1^η Έκδοση, Αθήνα, Εκδόσεις Rosili.
- Γκίνογλου, Δ., Ταχυνάκης, Π. & Μωυσή, Σ. (2005). *Γενική Χρηματοοικονομική Λογιστική*. 1^η Έκδοση, Αθήνα, Εκδόσεις Rosili.
- Ρεβάνογλου, Α. & Γεωργόπουλος, Ι., (2006). *Λογιστική Εταιρειών*, Αθήνα, Εκδόσεις Interbooks.
- Χύτης, Ε., (2014). *Αναβαλλόμενη Φορολογία και Επιπτώσεις στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις*. Διδακτορική Διατριβή, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.
- Χύτης, Ε., Φίλος, Ι. & Διακομιχάλης Μ., (2015). *Η Πραγματική Φορολογική Επιβάρυνση των Εισηγμένων Επιχειρήσεων: Η περίπτωση του Χρηματιστηρίου Αθηνών*, Prime, τεύχος 8, σελ 36-51.

Νόμοι

- Νόμος 2190/1920 (ΦΕΚ Α 37/30.3.1963), *Περί Ανωνύμων Εταιρειών*
- Νόμος 3229/2004 (ΦΕΚ Α 38/10.2.2004), *Εποπτεία της ιδιωτικής ασφάλισης, εποπτεία και έλεγχος τυχερών παιχνιδιών, εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και άλλες διατάξεις*
- Νόμος 4172/2013 (ΦΕΚ Α 167/23.7.2013), *Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος*
- Ν. 4308/2014 (ΦΕΚ Α 251/24.11.2014), *Περί των «Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων, συναφείς ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις*

**Η πραγματική φορολογική επιβάρυνση των εισηγμένων επιχειρήσεων:
Η περίπτωση του FTSE /Athex Large Cap του Χρηματιστηρίου Αθηνών**

Ιστοσελίδες

www.e-forologia.gr

www.elte.org.gr/

www.forin.gr

www.helex.gr

www.hellenicparliament.gr

www.ifrs.org

www.taxheaven.gr

